

การมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรม
ของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา

participation of teachers and educational personnel in the
development of activities of students, Phayao Technical College

บัญญัติ อื่นคำ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะวิทยาการจัดการ

สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

ปีการศึกษา 2565

การมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรม
ของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา

participation of teachers and educational personnel in the
development of activities of students, Phayao Technical College

บัญญัติ อื่นคำ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะวิทยาการจัดการ

สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

ปีการศึกษา 2565

ชื่อเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจการ
ของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา
ผู้วิจัย นายบัญญัติ อ้นคำ
ชื่อปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

คณะกรรมการสอบ

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชภูมิ สีชมพู)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระ พันธุ์งาม)

.....กรรมการและเลขานุการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผกาภรณ์ บุสบง)

คณะวิทยาการจัดการ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก อนุมัติให้รายงาน
การค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา

.....คณบดี
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระ พันธุ์งาม)

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณา และความช่วยเหลือจาก ดร.สุชาติ ใจภักดี อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผกาภรณ์ บุสบัง อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้ช่วยเหลือให้คำแนะนำปรึกษาให้แนวทางพร้อมทั้งเสียสละเวลาตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่ง จนรายงานการวิจัยนี้เสร็จสิ้นเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ พร้อมทั้งอาจารย์พิเศษสถาบันวิทยาการแห่งแปซิฟิกทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ด้านวิชาการ ขอบคุณคณะครูและบุคลากรในวิทยาลัยเทคนิคพะเยาทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือด้านข้อมูล และขอขอบคุณบุคลากรคณะวิทยาการจัดการที่ได้ให้ความร่วมมือ และประสานงานตลอดการศึกษาในครั้งนี้ ขอขอบคุณเพื่อนๆ สาขาวิชาบริหารการศึกษาทุกท่านที่เป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา

ท้ายที่สุดนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่และครอบครัวและญาติพี่น้องทุกท่านที่ได้ส่งเสริมสนับสนุนด้วยดีเสมอมา หากรายงานการวิจัยนี้มีคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ ขอมอบความดีนี้ให้ผู้ที่ช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจให้ผู้ศึกษาทุกท่าน

บุญญติ อินคำ

ชื่อเรื่อง	: การมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา
ผู้วิจัย	: นายบัญญัติ อินคำ
ปริญญา	: ศีษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
อาจารย์ที่ปรึกษา	: ดร.สุชาติ ใจภักดี
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผกาภรณ์ บุสสง
ปีสำเร็จการศึกษา	: 2565
สถาบัน	: สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับของการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษาและแผนกวิชา/ฝ่ายงาน การวิจัยในครั้งนี้ใช้ประชากร คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคพะเยา จำนวน 136 คน

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มประชากร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นครู เพศชายจำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 54.4 เป็นเพศหญิง จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 45.6 มีอายุระหว่าง 20-30 ปี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 27.2 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 23.5 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 32.4 มีอายุระหว่าง 51-60 ปีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 16.9 มีวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรี จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 68.4 ระดับปริญญาโท จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 31.6 โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นครูแผนกวิชาสามัญจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 18.4 รองลงมาคือครูแผนกวิชาช่างไฟฟ้ากำลังจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 12.6 แผนกวิชายานยนต์ และแผนกอิเล็กทรอนิกส์มีจำนวนแผนกละ 10 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7 แผนกช่างกล จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 8.7 แผนกช่างก่อสร้าง และแผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ มีจำนวนแผนกละ 8 คน คิดเป็นร้อยละ 7.8 แผนกช่างเชื่อม จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 6.8 แผนกการบัญชี และแผนกคหกรรม จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8 แผนกวิชาการตลาด แผนกงานเลขานุการและแผนกวิชาพื้นฐาน มีจำนวนแผนกละ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9 ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นบุคลากรทางการศึกษาอยู่ในฝ่ายบริหารทรัพยากรฯ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 63.6 รองลงมา คือ บุคลากรฝ่ายวิชาการ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 21.2 บุคลากรฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 9.1 และมีผู้ตอบแบบสอบถามน้อยที่สุดคือบุคลากรฝ่ายพัฒนากิจการฯ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.1

ระดับการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.45$) พิจารณาเป็นรายด้าน เมื่อเรียง จากมากไปน้อย คือ การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.75$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.50$) การมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.41$) และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\mu = 3.14$) ตามลำดับ

คำสำคัญ : ครู , บุคลากรทางการศึกษา , นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา , กิจกรรมนักศึกษา, การมีส่วนร่วม

Title : Participation of teachers and educational personnel in the development of activities of students, Phayao Technical College

Author : Mr. Banyat Inkam

Degree : Master of Education (Educational Administration)

Advisor : Dr. Suchart Jaipakdee

Co - Advisor : Asst. Prof. Dr. Phakaporn Busabong

Graduated Year : 2022

Institute : Pacific Institute of Management Science

Abstract

Research on the participation of teachers and educational personnel in the development of student activities. Phayao Technical College Student The purpose of this study was to study and compare the level of participation of teachers and educational personnel in the development of student activities. Phayao Technical College students classified by gender, age, educational background and department/work In this research, the population consisted of 136 teachers and educational personnel of Phayao Technical College. The results of the analysis of personal factors of the population group found that the respondents were teachers, 74 males, representing 54.4%, were 62 females, representing 45.6%, aged between 20-30 years, 37 people, representing 37 percent. 27.2 32 people aged 31-40 years, representing 23.5 percent, 44-50 years old, 44 people, 32.4%, 51-60 years old, 23 people, 16.9%, have educational qualifications. Bachelor's degree, 93 people, accounted for 68.4 percent, Master's degree, 43 people, accounted for 31.6% Most of the respondents were General department teachers were 19 people, accounting for 18.4%, followed by 13 teachers in the electrical engineering department, accounting for 12.6% of the automotive department. and the electronics department has a total of 10 people, accounting for 9.7 percent; the mechanical department of 9 people, accounting for 8.7 percent; and the Department of Business Computing There are 8 people per department, or 7.8%. Welder Department of 7 people accounted for 6.8% Accounting Department and Home Economics Department of 5 people accounted for 4.8% Marketing Department Secretarial Department and

Fundamentals Department There are 3 people per department, representing 2.9 percent.

The respondents were educational personnel in the Department of Resources, 21 people, representing 63.6%, followed by 7 people, accounting for 21.2% of the academic staff. There were 3 personnel from the Planning and Cooperation Department, accounting for 9.1 percent, and the least respondents were 2 business development personnel, accounting for 6.1 percent.

The level of participation of teachers and educational personnel in the development of student activities Phayao Technical College Student Overall, it was at a high level ($\mu = 3.45$), considering each aspect. When in descending order, is participation in receiving benefits. It was at a high level ($\mu = 3.75$), followed by participation in monitoring and evaluation. At a high level ($\mu = 3.50$) participation in decision-making. were at a high level ($\mu = 3.41$) and participation in operations ($\mu = 3.14$), respectively.

Keywords : Teachers , educational personnel , Phayao Technical College students , activities , participation.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อ	ข
Abstract	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ซ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์	4
1.3 คำถามการวิจัย	4
1.4 สมมุติฐานในการวิจัย	4
1.5 กรอบแนวคิดงานวิจัย	4
1.6 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
1.8 นิยามศัพท์	6
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา	25
2.3 กิจกรรมนักศึกษา	29
2.4 บริบทพื้นที่ศึกษา	31
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	32

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	35
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	35
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	36
3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ	37
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	38
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	38
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	38
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	39
4.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มประชากร	40
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	42
4.3 ผลการศึกษาวิเคราะห์ เปรียบเทียบความแตกต่าง	47
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	58
5.1 สรุปผลการวิจัย	58
5.2 อภิปรายผล	62
5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย	65
5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป	66
บรรณานุกรม	67
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษา ในการพัฒนากิจกรรมนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา	
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	
ภาคผนวก ค ประวัติผู้วิจัย	82

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 จำนวนร้อยละของข้อมูลทั่วไปของประชากรโดยจำแนกตามเพศ	40
4.2 จำนวนร้อยละของข้อมูลทั่วไปของประชากรโดยจำแนกตามช่วงอายุ	40
4.3 จำนวนร้อยละของข้อมูลทั่วไปของประชากรโดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา	40
4.4 จำนวนร้อยละของข้อมูลทั่วไปของประชากรโดยจำแนกตามสาขาวิชา (สำหรับครู)	41
4.5 จำนวนร้อยละของข้อมูลทั่วไปของประชากรโดยจำแนกตามฝ่ายงาน (สำหรับบุคลากรทางการศึกษา)	41
4.6 ระดับของการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของ นักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา รายด้าน	42
4.7 ระดับของการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของ นักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา ในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	43
4.8 ระดับของการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของ นักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา ในด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	44
4.9 ระดับของการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของ นักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา ในด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	45
4.10 ระดับของการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของ นักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา ในด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผล	46
4.11 ผลการศึกษาวិเคราะห์ เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของครูและ บุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคพะเยา โดยจำแนกตามเพศ	47
4.12 ผลการศึกษาวิเคราะห์ เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของครูและ บุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคพะเยา โดยจำแนกตามช่วงอายุ โดยภาพรวม	48
4.13 ผลการศึกษาวิเคราะห์ เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของครูและ บุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคพะเยา โดยจำแนกตามช่วงอายุ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	49
4.14 ผลการศึกษาวิเคราะห์ เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของครูและ บุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคพะเยา โดยจำแนกตามช่วงอายุ ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับ ผลประโยชน์	49

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.15 ผลการศึกษาวិเคราะห์ เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากร ทางการศึกษาในการพัฒนานักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา จำแนกตามวุฒิการศึกษา	50
4.16 ผลการศึกษาวิเคราะห์ เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากร ทางการศึกษาในการพัฒนานักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา โดยจำแนกตามแผนกวิชา (สำหรับครู)	51
4.17 ผลการศึกษาวิเคราะห์ เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากร ทางการศึกษาในการพัฒนานักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา โดยจำแนกตามแผนกวิชา (สำหรับครู) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	52
4.18 ผลการศึกษาวิเคราะห์ เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากร ทางการศึกษาในการพัฒนานักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา โดยจำแนกตามแผนกวิชา (สำหรับครู) ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์	53
4.19 ผลการศึกษาวิเคราะห์ เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากร ทางการศึกษาในการพัฒนานักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา โดยจำแนกตามฝ่ายงาน (สำหรับบุคลากรทางการศึกษา) โดยภาพรวม	54
4.20 ผลการศึกษาวิเคราะห์ เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากร ทางการศึกษาในการพัฒนานักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา โดยจำแนกตามฝ่ายงาน (สำหรับบุคลากรทางการศึกษา) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	55
4.21 ผลการศึกษาวิเคราะห์ เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากร ทางการศึกษาในการพัฒนานักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา โดยจำแนกตามฝ่ายงาน (สำหรับบุคลากรทางการศึกษา) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	56
4.22 ผลการศึกษาวิเคราะห์ เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากร ทางการศึกษาในการพัฒนานักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา โดยจำแนกตามฝ่ายงาน (สำหรับบุคลากรทางการศึกษา) ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์	57

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาไทยปัจจุบันที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 29 ระบุไว้ว่า ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน และหลักการจัดการศึกษาในมาตรา 8 กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาให้ยึดหลัก 1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน 2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ดังนั้นการจัดการเรียนรู้จึงจำเป็นต้องจัดให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจและพัฒนาการของผู้เรียน ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ การเรียนการสอนที่ดีนั้นควรมีความเป็นพลวัต คือมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ รูปแบบเทคนิค และวิธีการ เป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการ 2545)

การทำงานแบบมีส่วนร่วมนั้น ไม่ว่าจะเป็นระดับครอบครัวระดับโรงเรียน ระดับชุมชน ระดับองค์กรหรือ ระดับประเทศนั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการทัศน์ (วันชัย วัฒนศัพท์ 2549) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่าช่วยให้ผู้มีส่วนร่วมเกิดความรู้สึกความเป็นเจ้าของ (Ownership) และจะทำให้ผู้มีส่วนร่วมหรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียนั้นยินยอมปฏิบัติตาม (Compliance) รวมถึงตกลงยอมรับ (Commitment) ได้อย่างสมัครใจเต็มใจ สบายใจ เช่นเดียวกับ (เฉลียว บุรีภักดีและคณะ 2545) กล่าวถึงการมีส่วนร่วม หมายถึงการเข้าร่วมอย่างแข็งขันของกลุ่มบุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกขั้นตอนของโครงการพัฒนาการมีส่วนร่วมต้องเป็นไปในรูปที่ผู้รับการพัฒนาเข้ามามีส่วนกระทำ

เกิดการพัฒนามิใช่เป็นผู้รับการพัฒนาตลอดไปทั้งนี้ เป็นการเกื้อหนุนให้เกิดการพัฒนาที่แท้จริงและถาวรการมีส่วนร่วมของประชาชนมิใช่หมายความว่าเพียงการดึงประชาชนเข้ามาทำกิจกรรมตามที่ผู้นำท้องถิ่นคิดหรือจัดทำขึ้นเพราะแท้จริงแล้วในหมู่บ้านหรือชุมชนต่างๆ มีกิจกรรมและวิถีดำเนินงานของตนอยู่แล้วประชาชนมีศักยภาพที่จะพัฒนาหมู่บ้านของตนได้แต่ผู้บริหารการพัฒนาไม่สนใจสิ่งที่มีอยู่แล้วโดยพยายามสร้างสิ่งใหม่ๆ ขึ้นมา เพื่อให้ได้ชื่อว่าเป็นความคิดหรือโครงการของตน ตามที่ (จุฬารัตน์ 2543) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมหมายถึง การที่บุคคลหรือคณะบุคคลเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนทำประโยชน์ต่างๆ หรือกิจกรรมต่างๆ อาจเป็นการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจหรือกระบวนการบริหารประสิทธิภาพขององค์การขึ้นอยู่กับการรวมพลังของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับองค์การนั้น ในการปฏิบัติการกิจให้บรรลุเป้าหมายวิธีการหนึ่งในการรวมพลังความคิดสติปัญญาคือการให้มีส่วนร่วมการให้บุคคลมีส่วนร่วมในองค์การนั้นบุคคลจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการหรือปฏิบัติการกิจต่างๆ เป็นผลให้บุคคลนั้นมีความผูกพัน (Commitment) ต่อภารกิจและองค์การ สถานศึกษาถือเป็นหน่วยงานหนึ่งที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติเพราะเป็นหน่วยงานทางสังคมซึ่งมีหน้าที่ในการขัดเกลาอบรมสั่งสอนเยาวชนไทยให้เจริญงอกงามเหมาะสมในแต่ละช่วงวัยผลของการดำเนินงานจัดการศึกษาขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหารของสถานศึกษา กอรปกับนักศึกษา ก็เป็นส่วนหนึ่งในการเข้ามามีบทบาทในการขับเคลื่อนการบริหารงานภายในสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมายตามแผนงานและโครงการเพราะต้องอาศัยในส่วนของนักศึกษา มาเป็นผู้คอยช่วยขับเคลื่อนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา สถานศึกษาต้องมีการเปิดโอกาสให้นักศึกษาเข้ามามีบทบาทและช่วยในการพัฒนานับตั้งแต่กระบวนการวางแผนการติดตามประเมินผลงาน การประชาสัมพันธ์ เพราะถ้าสถานศึกษาจะมีมาตรฐานในการบริหารจัดการแล้วนั้น ต้องได้รับความร่วมมือจากนักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอและต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย (จันทร์ธานี สงวนนาม 2553)

วิทยาลัยเทคนิคพะเยาได้ให้ความสำคัญของการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนโดยมีการกำหนดนโยบายบริหารกิจกรรมนักเรียนไว้เป็น นโยบายหลักและยุทธศาสตร์ในการบริหารโรงเรียน มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนมีโอกาสดำเนินกิจกรรมตามความสนใจ ความสมัครใจและความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อให้กิจกรรม นักเรียนเป็นกลไกในการส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักทำงานร่วมกันตามวิถีทางประชาธิปไตย เสริมสร้างประสบการณ์ในการทำงาน ส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ เสริมสร้างภาวะผู้นำ แก่นักเรียน ตลอดจนพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียน โดยมุ่งหวังให้นักเรียนมีพัฒนาสมบูรณ์รอบ ด้าน พัฒนาตนเองเต็มศักยภาพ ด้วยการทำกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป มุ่งเน้นทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวม เพื่อให้ผู้เรียนมี ภาวลักษณะเป็นผู้ที่ “มีวินัย ตั้งใจศึกษา พัฒนาฝีมือ ยึดถือคุณธรรม”ตามปรัชญาของวิทยาลัย อีกทั้งยังเน้นอัตลักษณ์ “ทักษะเด่น เน้นวินัย” และ เอกลักษณ์

“บริการชุมชน ผักผ่อนอาชีพ” ทั้งนี้จะต้องอยู่ภายใต้การดูแลให้ คำปรึกษาของครูและบุคลากรทุกคนของวิทยาลัย กิจกรรมนักเรียนจึงเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนต้องเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็น กลุ่ม ช่วยกันคิดช่วยกันทำ ช่วยกันแก้ไขปัญหา ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนอย่างเต็มที่ รวมถึง กิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ รู้สิทธิและหน้าที่ของตนเอง

จากผลการรายงานการดำเนินงานของฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษาของวิทยาลัยทุกๆ ปี ที่ผ่านมามีครูและบุคลากรของวิทยาลัยที่ยังไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาเท่าที่ควร ซึ่งพบได้จากรายงานการประเมินผลกิจกรรมของนักศึกษาประจำปี ซึ่งจากรายงานได้แสดงถึงการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรอยู่ที่ ร้อยละ 45 ของจำนวนครูและบุคลากรของวิทยาลัย(แบบรายงานผลฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษาประจำปีการศึกษา2564 งานกิจกรรมวิทยาลัยเทคนิคพะเยา) อีกทั้งยังไม่ได้รับข่าวสารในการดำเนินงาน จึงขาดการตื่นตัวในการร่วมกิจกรรม ส่งผลให้การควบคุม ดูแลนักเรียน นักศึกษาในแผนกและฝ่ายงานของตนไม่ทั่วถึง ทำให้นักเรียน นักศึกษาของตนไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมและส่งผลให้การทำกิจกรรมไม่ผ่าน (มผ.) ในแต่ละเทอมการศึกษา อีกทั้งนักเรียน นักศึกษาขาดความกระตือรือร้นและการตื่นตัวในการร่วมกิจกรรมให้เป็นปัจจุบัน และรอที่จะทำการแก้กิจกรรมในช่วง ปีสุดท้ายของหลักสูตรอย่างเดียว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นหัวหน้างานกิจกรรมวิทยาลัยเทคนิคพะเยา ได้มีโอกาสสัมภาษณ์ครูและบุคลากรของวิทยาลัยหลายท่านเกี่ยวกับ การเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางวิทยาลัยจัดขึ้น ถึงการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม จึงรวบรวมข้อมูลโดยวิเคราะห์จาก การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล จากการเข้าร่วมกิจกรรม และจัดทำแบบสอบถามในการวิจัยขึ้นเพื่อ ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรในวิทยาลัยเทคนิคพะเยาในการพัฒนากิจกรรมของผู้เรียน โดยศึกษาจากข้อมูลการจัดกิจกรรมของผู้เรียนในภาคเรียนที่ผ่านมา

ผู้วิจัย เล็งเห็นความสำคัญดังกล่าวจึงได้จัดทำวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนางานกิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา เพื่อให้การบริหารงานของวิทยาลัยเป็นไปตามพันธกิจและวิสัยทัศน์ในการการพัฒนางานวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีศักยภาพที่สูงขึ้นในทุกๆด้าน เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบตนเอง ต่อสังคมเป็นการส่งเสริม และเพิ่มบทบาทของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการเข้ามามีส่วนร่วม ในการวางแผนการปฏิบัติงานและร่วมประเมินผลต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา

2 เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษาและแผนกวิชา/ฝ่ายงาน

1.3 คำถามการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคพะเยา ในการพัฒนางานกิจกรรมมีลักษณะอย่างไร

2. แผนกวิชา และฝ่ายงานของบุคลากรทางการศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคพะเยา มีส่วนร่วมในการพัฒนางานกิจกรรมที่แตกต่างกันอย่างไร

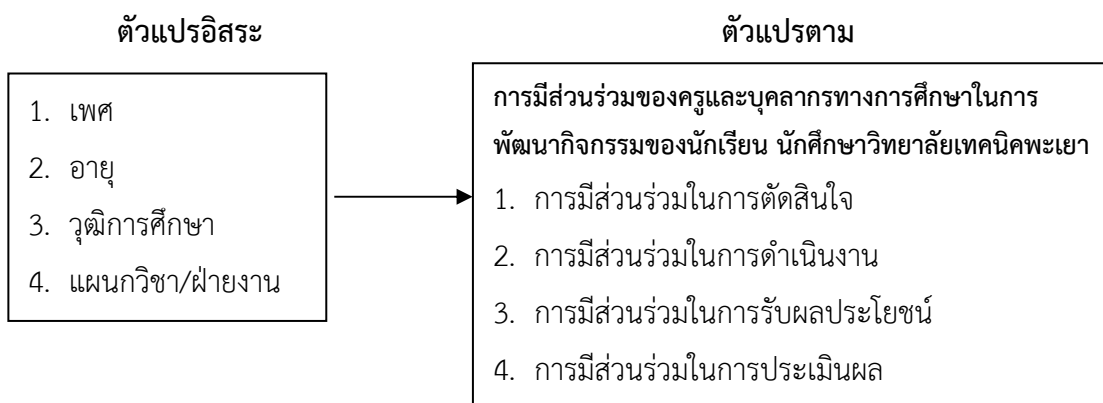
1.4 สมมติฐานการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. ครูและบุคลากรทางการศึกษาต่างแผนกกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา แตกต่างกัน จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษาและแผนกวิชา/ฝ่ายงาน

2. บุคลากรทางการศึกษาต่างฝ่ายกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา แตกต่างกัน จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษาและแผนกวิชา/ฝ่ายงาน

1.5 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาไว้โดยได้นำแนวคิดและทฤษฎีของ Cohen and Uphoff (1980) การมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มาใช้ในการสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยได้กรอบแนวคิด ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

- 1.1 เพศ
- 1.2 อายุ
- 1.3 วุฒิการศึกษา
- 1.4 แผนกวิชา/ฝ่ายงาน

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

- 2.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 2.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
- 2.3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
- 2.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

1.6 ขอบเขตของการวิจัย

1.6.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคพะเยาตามแนวคิดการมีส่วนร่วม 4 ประการของ Cohen and Uphoff (1980) ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

1.6.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรในการวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้ ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคพะเยา จำนวน 136 คน

1.6.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาการศึกษา วิจัย จำนวน 6 เดือน เริ่มตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ ถึงเดือน กรกฎาคม 2565

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อนำเสนอผลการวิจัย นำไปพัฒนากิจกรรมนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา
2. เพื่อปรับปรุงการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาของวิทยาลัย นำไปใช้ในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา
3. นำผลการศึกษามาเป็นแนวทางในการสร้างการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาของวิทยาลัย ในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยาในโอกาสต่อไป

1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา ผู้วิจัยดำเนินการในรูปแบบวิจัยเชิงปฏิบัติการและได้ให้คำนิยามศัพท์ที่ใช้เฉพาะการศึกษาครั้งนี้ ดังนี้

1. **ครู หมายถึง** บุคคลที่มีหน้าที่ หรือมีอาชีพในการสอนนักเรียน นักศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคพะเยาเกี่ยวกับวิชาความรู้ หลักการคิดการอ่าน และการปฏิบัติ แนวทางการทำงาน โดยใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย แตกต่างกัน

2. **บุคลากรทางการศึกษา หมายถึง** ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา รวมทั้งผู้สนับสนุนการศึกษาซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการ หรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ การบริหารการศึกษา และปฏิบัติหน้าที่อื่นในวิทยาลัยเทคนิคพะเยา

3. **นักเรียนวิทยาลัยเทคนิคพะเยา หมายถึง** ผู้ที่ศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ของวิทยาลัยเทคนิคพะเยา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2564 ทุกแผนกวิชาที่เข้าร่วมกิจกรรมหลักของวิทยาลัยเทคนิคพะเยา

4. **นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา หมายถึง** ผู้ที่ศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยเทคนิคพะเยา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2564 ทุกแผนกวิชาที่เข้าร่วมกิจกรรมหลักของวิทยาลัยเทคนิคพะเยา

5. **วิทยาลัยเทคนิคพะเยา หมายถึง** สถานศึกษาที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา โดยจัดการเรียนการสอนนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

ตั้งอยู่เลขที่ 355 หมู่ 11 ถนนสนนามกีฬากลาง ตำบลบ้านต้อม อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา รหัสไปรษณีย์ 5600

6. กิจกรรมนักศึกษา หมายถึง งานและโครงการตามแผนงานของวิทยาลัยเทคนิคพะเยา เป็นการดำเนินงานเพื่อให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วม และเป็นการเสริมสร้าง เพื่อปลูกฝังให้เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคมเป็นการปลูกฝังให้นักศึกษาเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

7. แผนกวิชา หมายถึง การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของครูผู้สอน โดยแบ่งเป็นแขนงย่อยมาจากสาขาวิชาการแบ่งสาขางานและหมวดหมู่ ส่วนใหญ่แบ่งตามเนื้อหาสาขาหรือทิศทางของการจัดการศึกษาที่ไปในทิศทางเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน

8. ฝ่ายงาน หมายถึง โครงสร้างในการบริหารงานในวิทยาลัยตามบทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากร

9. การมีส่วนร่วม หมายถึง การให้บุคคลเข้ามาเกี่ยวข้องในการดำเนินงานโครงการ มีการตัดสินใจ การประเมิน และร่วมรับผลประโยชน์ในวิทยาลัยเทคนิคพะเยา

10. การมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมวิทยาลัย หมายถึง การเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยได้เข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการดำเนินการงานกิจกรรมนักศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคพะเยา ในลักษณะการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

11. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การมีส่วนร่วมประชุมเพื่อนำเสนอเรื่องต่างๆ ที่มีความจำเป็นในการพัฒนาวิทยาลัยร่วมในการตัดสินใจ วางแผนขั้นตอนการดำเนินงานของกิจกรรมพัฒนาวิทยาลัย

12. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หมายถึง การที่นักศึกษาได้ร่วมแรงในการทำกิจกรรมโครงการต่างๆเพื่อเป็นไปตามแผนงานของวิทยาลัย

13. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ หมายถึง การที่ได้รับผลประโยชน์ในด้านต่าง ๆ จากกิจกรรมโครงการพัฒนาในวิทยาลัย เช่น โครงการส่งเสริมทางด้านบุคลิกภาพ โครงการส่งเสริมทางด้านคุณธรรมจริยธรรม โครงการด้านจิตอาสา

14. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในวิทยาลัย เพื่อหาแนวทางร่วมในการพัฒนากิจกรรมของวิทยาลัยเทคนิคพะเยา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา
- 2.3 กิจกรรมนักศึกษา
- 2.4 บริบทพื้นที่ศึกษา
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมที่เป็นอิสระโดยความสมัครใจ ในการร่วมคิดร่วมตัดสินใจ ร่วมลงมือการปฏิบัติ ร่วมประเมินผลและร่วมกับประโยชน์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา มิได้หมายถึงการให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาของรัฐตามที่รัฐกำหนดแต่ หมายถึง การให้ประชาชน กลุ่ม ชุมชน ร่วมกันคิดและตัดสินใจกำหนดทิศทางการพัฒนาการดำรงชีวิต ร่วมปฏิบัติตามแผนของกลุ่มหรือของชุมชนและรับประโยชน์ร่วมกันโดยรัฐเป็นเพียงผู้สนับสนุนการร่วมคิดและตัดสินใจภายในกลุ่มเป็นเรื่องยากที่จะทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมจริง ๆ และเป็นอิสระในการแสดงออกเพราะสมาชิกในกลุ่มมีศักยภาพฐานะอำนาจทางสังคมแตกต่างกัน ปัจจัยวัฒนธรรมบางประการเป็นอุปสรรคต่อความเป็นอิสระในการแสดงออก คนแต่ละคนต่างมีมุมมองในการตัดสินใจคุณค่าเรื่องต่าง ๆ ไม่เหมือนกัน ประสบการณ์ต่างกัน เหล่านี้อาจนำไปสู่การไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

การมีส่วนร่วม เป็นการเข้าไปเกี่ยวข้องทางความคิด จิตใจ อารมณ์ และทางกาย การมีส่วนร่วมร่วมมีความหมายมากกว่าการเป็นส่วนหนึ่ง การมีส่วนร่วมมีความหมายทั้งในด้านปริมาณ และคุณภาพ การมีส่วนร่วมครอบคลุมทั้งมิติด้านความสามารถ เวลา และโอกาสที่จะมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมเป็นการกระทำที่มีทั้งผู้กระทำผู้ถูกกระทำหรือผู้รับและสาธารณชนผู้เป็นบริบทของการกระทำการมีส่วนร่วมเป็นปรากฏการณ์ที่มีความหมายหลากหลาย เป็นความพยายามร่วมกันในสหกรณ์เพื่อแก้ปัญหาและบรรลุความต้องการของตนเอง สหกรณ์ โดยเริ่มจากการ รับรู้ร่วมกัน คิดร่วมกัน และกระทำร่วมกันในโครงการอย่างต่อเนื่อง Cohen and Uphoff (1980) เสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมเป็น 4 แบบ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) ในกระบวนการของการตัดสินใจนั้น ประการแรกสุดคือการกำหนดความต้องการและจัดลำดับความสำคัญจากนั้นเลือกนโยบายและประชากรที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในช่วงเริ่มต้นการตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผนและการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานตามโครงการนั้นจะได้อาจมาจากคำถามที่ว่าใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้างและจะทำประโยชน์โดยวิธีใดเช่นการสนับสนุนด้านทรัพยากรการบริหารงานการประสานงานและการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและคุณภาพแล้วยังต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มผลประโยชน์ของโครงการนี้รวมทั้งผลประโยชน์ในทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการซึ่งจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลในสังคม

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) สิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกตคือความเห็นความชอบและความคาดหวังซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มได้

นอกจากนี้ Cohen and Uphoff (1980) ได้เสนอลักษณะการมีส่วนร่วมของผู้บริหารเพิ่มเติม คือ

1. การร่วมประชุมกลุ่มผู้ทำกิจกรรมในสถานประกอบการนั้นๆกล่าวคือผู้บริหารกิจกรรมได้มีส่วนร่วมในการเข้าประชุมตามวันและเวลาที่มีการประชุม

2. การร่วมวางแผนในการประกอบธุรกิจคือการที่บุคคลซึ่งเป็นผู้บริหารกิจกรรมมีส่วนร่วมในการเสนอแนวความคิดใหม่ๆ ในการปรับปรุงกิจกรรมในธุรกิจเช่นการตลาดก็มีการเสนอให้หาตลาดใหม่ ก็ถือว่าเป็นการร่วมวางแผน เป็นต้น

3. การร่วมตัดสินใจเลือกแนวทางในการปฏิบัติกิจกรรมคือการที่ผู้บริหารกิจการมีส่วนร่วมในการคัดเลือกกิจกรรมที่จะมีขึ้นในสถานประกอบการนั้นๆ

4. การร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่างๆคือการที่ผู้บริหารได้มีโอกาสลงมือทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นในสถานประกอบการนั้นๆ

5. การร่วมประเมินผลในกิจกรรมต่างๆคือการที่ผู้บริหารกิจการมีโอกาสเป็นผู้ตรวจสอบและติดตามผลงานของกิจกรรมที่เกิดขึ้น

6. การร่วมได้รับประโยชน์จากการประกอบกิจการคือการที่ผู้บริหารกิจการมีโอกาสได้เงินเดือนหรือโบนัสเพิ่มมากขึ้นจากเดิมสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมตามแนวคิดของ จะต้องประกอบด้วยการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องประชาชน 4 ประการ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าจะทำอะไรและทำด้วยวิธีการ

อย่างไร้ส่วนในการดำเนินโครงการตัดสินใจในการให้ทรัพยากรสนับสนุนโครงการและการร่วมมือกับองค์กรหรือกลุ่มกิจกรรมเป็นการเฉพาะมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์และมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ

ความหมายการมีส่วนร่วม

Vroom and Deci (1970) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมว่าเป็นปริมาณของอิทธิพลที่ปัจเจกบุคคลรู้สึกว่าได้เข้าไปร่วมในการตัดสินใจ และบุคคลจะได้รับความพึงพอใจจากการทำงานที่มีประสิทธิภาพ โดยตัวบุคคลจะพัฒนาความผูกพันที่มีต่องาน และจะสามารถทำงานได้ดีตลอดจนสามารถขยายเป้าหมายขององค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพ นั่นคือปรัชญาของแนวความคิดในการควบคุมตนเองมิใช่ควบคุมองค์การ

Keith (1972) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่าหมายถึงการเกี่ยวข้องทางจิตใจและอารมณ์ (Mental and emotional involvement) ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม (Group situation) ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุผลเร้าใจให้กระทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้นโดยให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย

สุธีวร ประดิษฐ์ (2553) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนเกิดจากจิตใจที่ต้องการเข้าร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เพื่อให้เกิดผลต่อความต้องการของกลุ่มคนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตทางสังคม ทั้งนี้ ในการที่จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงนั้นการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมต้องคำนึงถึงวิธีการดำเนินชีวิตค่านิยมประเพณีทัศนคติของบุคคลเพื่อให้เกิดความสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมเพราะกลุ่มคนในชุมชนมีความแตกต่างกันในลักษณะส่วนบุคคลลักษณะทางเศรษฐกิจและการได้รับข้อมูลข่าวสารทั้งนี้การเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนโดยสรุปมีขั้นตอนทั้งสิ้น 5 ขั้นตอน คือ

1. การวิเคราะห์สังเคราะห์ปัญหาของชุมชน
2. การวางแผนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีชีวิต
3. การกำหนดกิจกรรม
4. การดำเนินกิจกรรม
5. การประเมินผลกิจกรรม

ซึ่งเป็นขั้นตอนของการเข้ามามีส่วนร่วมที่ให้ความสำคัญโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางโดยมีหน่วยงานภาครัฐคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำ หรืออำนวยความสะดวกเท่านั้น จากความหมายดังกล่าวผู้วิจัยสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนหมายถึงความร่วมมือร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบด้วยกันไม่ว่าจะเป็นของบุคคล หรือของกลุ่ม ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการดำเนินงานเกิดการพัฒนา และเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ของการพัฒนาชุมชนส่งผลให้การดำเนินงานหรือการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามแผนงาน

Cohen and Uphoff (1977) กล่าวถึงกรอบในการพิจารณาเรื่องของการมีส่วนร่วมว่า มีโครงสร้างพื้นฐานจำแนกเป็น 3 มิติ ได้แก่

มิติที่ 1 มีส่วนร่วมในเรื่องอะไร (what participation are we concerned with?) หรือเรียกอีกอย่างว่า ประเภทหรือลักษณะของการมีส่วนร่วม ได้สร้างกรอบพื้นฐานของการมีส่วนร่วม ประกอบด้วยประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (participation in decision making) ซึ่งเป็นการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมตั้งแต่ระยะเริ่มต้น
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม (participation in implementation) เป็นการเข้าร่วมโดยการสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหาร
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (participation in benefits) โดยอาจจะเป็นผลประโยชน์ทางวัตถุ ทางสังคม หรือโดยส่วนตัว
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (participation in evaluation) ซึ่งเป็นการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินกิจกรรม รวมทั้งเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป

มิติที่ 2 ใครที่เข้ามามีส่วนร่วม (whose participation are we concerned with?) ในส่วนนี้ มีคำที่ใช้ในความหมายว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชน” (popular participation) Cohen and Uphoff ได้จำแนกให้เป็นกลุ่มบุคคลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยจำแนกออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ 1. ผู้ที่อยู่ในอาศัยในท้องถิ่น 2. ผู้นำท้องถิ่น 3. เจ้าหน้าที่ของรัฐ 4. คนต่างชาติ

มิติที่ 3 การมีส่วนร่วมนั้นเกิดขึ้นอย่างไร (how is participation occurring with in the project ?) ในมิตินี้ มีประเด็นที่ควรพิจารณาอยู่ 4 ประเด็นด้วยกันคือ

1. พื้นฐานของการมีส่วนร่วม พิจารณาเกี่ยวกับแรงที่กระทำให้เกิดการมีส่วนร่วมมาจากเบื้องบนหรือเบื้องล่าง และแรงที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมมาจากที่ใด
2. รูปแบบของการมีส่วนร่วม พิจารณาเกี่ยวกับรูปแบบขององค์กร การมีส่วนร่วมโดยตรงหรือโดยอ้อม
3. ขอบเขตของการมีส่วนร่วม พิจารณาเกี่ยวกับระยะเวลาที่เข้ามามีส่วนร่วม และช่องของกิจกรรม
4. ประสิทธิภาพของการมีส่วนร่วม พิจารณาเกี่ยวกับ การให้อำนาจแก่ผู้เข้ามามีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์ของคุณลักษณะต่างๆ ของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

Chapin (1997) ได้แบ่งการมีส่วนร่วมในงานออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือการเริ่มตัดสินใจดำเนินการการมีอิทธิพลในการตัดสินใจดำเนินงานหรือออกเสียงคัดค้าน และตัดสินใจปฏิบัติการในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับงานที่ปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการจัดระบบการทำงาน วิธีการทำงาน ใครเป็นผู้กระทำและทำอย่างไร
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ คือ การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหาร การประสานความร่วมมือ การทำกิจกรรมต่างๆ ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางสังคม หรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล คือ การมีส่วนร่วมในงานในการให้ข้อมูลการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเสนอผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนการเสนอแนวคิดในการปรับปรุงและแก้ไขงานต่างๆ ให้ดียิ่งขึ้น

Woodcock (อ้างถึงใน ปราณี งามสุต และจำรัส ดั่งสุวรรณ, 2545) กล่าวถึงการทำงานร่วมกันที่มีประสิทธิภาพว่า ต้องประกอบด้วย 11 องค์ประกอบ คือ

1. ความสมดุลในบทบาท สมาชิกจะต้องมีความรู้ความสามารถที่เหมาะสม
2. เป้าหมายที่ชัดเจนและเห็นพ้องต้องกัน เป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกในการรับรู้และมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย
3. การเปิดเผยและกล้าเผชิญหน้าเป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกสามารถแสดงตน เหตุผล ความคิด ได้อย่างอิสระ
4. การสนับสนุนและการไว้วางใจกัน จะทำให้สมาชิกรู้สึกต้องการที่จะปกป้องงานที่เขารับผิดชอบ
5. ความร่วมมือและความขัดแย้ง จะช่วยให้ทุกคนยอมรับจุดอ่อนจุดแข็งของกันและกัน และจะช่วยดึงความรู้ความสามารถและประสบการณ์ออกมาใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
6. วิธีการดำเนินการที่ดี จะทำให้เกิดการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
7. ภาวะผู้นำที่เหมาะสม ย่อมให้มีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนเพื่อเปิดโอกาส และดึงศักยภาพของผู้ร่วมงานออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่องาน
8. การตรวจสอบและติดตามเป็นการศึกษาทบทวนการทำงาน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์และการปรับปรุงขั้นตอน วิธี และกระบวนการทำงาน
9. การพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงานที่จะเกิดขึ้น

10. ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อช่วยเหลือและเรียนรู้จากกลุ่มข้างเคียง ที่ยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกลุ่ม

11. การติดต่อสื่อสารที่ดี เปรียบเสมือนน้ำมันหล่อลื่นในการทำงาน

นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์ (2550) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าไปเกี่ยวข้อง (Involvement) ทางความคิด, จิตใจ, อารมณ์และทางกาย การมีส่วนร่วมมีความหมายมากกว่าการเป็นส่วนหนึ่ง (Sense and belonging) การมีส่วนร่วมมีความหมายทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ (Quantitative and qualitative) การมีส่วนร่วมครอบคลุมทั้งมิติด้านความสามารถ เวลา และโอกาสที่จะมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมเป็นการกระทำ (Action) จึงมีทั้งผู้กระทำ (The actor) ผู้ถูกกระทำหรือผู้รับผล (The recipient) และสาธารณชน (The public) ผู้เป็นบริบทของการกระทำ

มธุรดา ศรีรัตน์ (2554) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่บุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานทั้งด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ ความรับผิดชอบ การวางแผนปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผล โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดจากการบริหารงานในองค์การ

Richardson Ann (1983) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การที่ผู้นำนุญาตให้ผู้ตามจำนวนมากที่สุดที่จะทำได้ เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากที่สุด เป็นต้นว่า การยอมให้ผู้ตามหรือผู้ใต้บังคับบัญชาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และแม้กระทั่งเลือกตั้งผู้นำหรือผู้บังคับบัญชาด้วย

Koontz & other (1986) กล่าวว่า การให้มีส่วนร่วมเป็นเทคนิคอย่างหนึ่งที่ผู้บริหารต้องการให้ได้รับการสนับสนุนที่เข้มแข็ง อันมีผลมาจากการวิจัยและทฤษฎีการสร้างแรงจูงใจ

Putti J.M. (1987) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นพื้นฐานของกิจกรรมทุกกิจกรรม กระบวนการตัดสินใจของกลุ่มจะเกิดการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ซึ่งปัจจัยสำคัญของการมีส่วนร่วม มี 4 ประการ คือ

1. เป็นความพยายามที่เกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและความรู้สึก
2. เป็นการกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือ
3. เป็นการให้บุคคลรับผิดชอบต่อการทำงาน
4. เป็นการพัฒนาการมีส่วนร่วม ซึ่งคำนึงถึงความสมดุล การมีส่วนร่วมที่แท้จริงกับการมีส่วนร่วมมากเกินไป

Davis & Newstrom (1989) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นเรื่องของความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ และความรู้สึกนึกคิดของแต่ละคน ที่มีต่อกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งของกลุ่ม หรือเป็นแรงกระตุ้นที่ช่วยทำให้มีความสำเร็จ ซึ่งเป็นเป้าหมายของกลุ่ม หรือเป็นความรับผิดชอบ

ขอบต่อกิจกรรมร่วมกันด้วยการเข้าไปเกี่ยวข้อง (Involvement) ช่วยเหลือ (Contribution) และร่วมรับผิดชอบ (Responsibility)

ดังนั้น การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่กลุ่มบุคคลมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่เริ่มต้นทั้งทางร่างกายจิตใจ และอารมณ์ ไม่ว่าจะเป็นปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มคน ร่วมคิด ร่วมมือ ร่วมปฏิบัติ ร่วมแรงร่วมใจ และร่วมรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดการดำเนินการพัฒนา และการเปลี่ยนแปลง เป็นเทคนิคอย่างหนึ่งที่ผู้บริหารต้องการ เพราะเมื่อบุคคลได้เข้ามามีส่วนร่วมแล้ว จะไม่ค่อยเกิดการต่อต้าน รวมทั้งช่วยลดความขัดแย้งและความเครียดจากการทำงาน ทำให้บุคคลได้ร่วมเข้ามามีส่วนร่วมแล้วจะไม่ค่อยเกิดการต่อต้าน รวมทั้งช่วยลดความขัดแย้งและความเครียดจากการทำงาน ทำให้บุคคลได้ร่วมกันพิจารณาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำงาน บุคคลจะรู้สึกพึงพอใจในผลงานที่เกิดขึ้น และเกิดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง เกิดความมุ่งมั่นในการสร้างความสำเร็จให้กับองค์กร เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และผูกพันกับองค์กร เพื่อนำไปสู่เป้าหมายขององค์กร และสามารถบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการทำงาน หรือมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นมีความจำเป็นและสำคัญมากสำหรับทรัพยากรในยุคปัจจุบัน ซึ่งจะส่งผลให้คุณภาพการทำงานหรือการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชามีมากขึ้น เป็นสิ่งที่ดีสำหรับการสั่งการของผู้บริหาร ผู้บริหารจะต้องรับฟังการเสนอความคิดเห็น การตัดสินใจของผู้ใต้บังคับบัญชาทุก ๆ คนจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความผูกพัน และมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงาน จะเกิดความมุ่งมั่นร่วมมือร่วมใจกันทำงานอย่างเต็มที่ ทำให้การบริหารงานบรรลุวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบของการมีส่วนร่วม

หลักการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนหมายถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วม กับภาครัฐซึ่งสามารถจะแบ่งระดับของการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม, 2553)

1. การให้ข้อมูลข่าวสาร (Inform) ถือเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่ำที่สุดแต่เป็นระดับที่สำคัญที่สุดเพราะเป็นก้าวแรกของการที่ภาครัฐจะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าสู่กระบวนการมีส่วนร่วมในเรื่องต่างๆวิธีการให้ข้อมูลสามารถใช้ช่องทางต่างๆเช่นเอกสารสิ่งพิมพ์การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อต่างๆการจัดนิทรรศการจดหมายข่าวการจัดงานแถลงข่าว

2. การรับฟังความคิดเห็น (Consult) เป็นกระบวนการที่เปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข้อเท็จจริงและความคิดเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจของหน่วยงานภาครัฐด้วยวิธีต่างๆ เช่น การรับฟังความคิดเห็นการสำรวจ การจัดเวทีสาธารณะการแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์

3. การเกี่ยวข้อง (Involve) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานหรือร่วมเสนอแนะทางที่นำไปสู่การตัดสินใจเพื่อสร้างความมั่นใจให้ประชาชนว่าข้อมูลความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนจะถูกนำไปพิจารณาเป็นทางเลือกในการบริหารงานของภาครัฐเช่นการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพิจารณาประเด็นนโยบายสาธารณะประชาพิจารณ์การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อเสนอแนะประเด็นนโยบาย

4. ความร่วมมือ (Collaboration) เป็นการให้กลุ่มประชาชนผู้แทนภาคสาธารณะมีส่วนร่วมโดยเป็นหุ้นส่วนกับภาครัฐในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจ และมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่องเช่นคณะกรรมการที่มีฝ่ายประชาชนร่วมเป็นกรรมการ

5. การเสริมอำนาจแก่ประชาชน (Empower) เป็นขั้นที่ให้บทบาทประชาชนในระดับสูงสุดโดยให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ เช่น การลงประชามติในประเด็นสาธารณะต่างๆ โครงการกองทุนหมู่บ้านที่มอบอำนาจให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจทั้งหมด

สรุปได้ว่า การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจทำได้หลายระดับและหลายวิธี ซึ่งบางวิธีสามารถทำได้ง่ายๆ แต่บางวิธีก็ต้องใช้เวลา ขึ้นอยู่กับความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ค่าใช้จ่าย และความจำเป็นในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นเรื่องละเอียดอ่อนจึงต้องมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องแก่ประชาชน การรับฟังความคิดเห็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรวมทั้งพัฒนาทักษะและศักยภาพของข้าราชการทุกระดับควบคู่กันไปด้วยจากหลักการ และความจำเป็นดังกล่าวทำให้การพัฒนาระบบราชการที่ผ่านมาได้รับการพัฒนากระบวนการบริหารราชการที่สนับสนุนการปรับกระบวนการทำงานของส่วนราชการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น หรือที่เรียกว่า “การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม”

ลักษณะและรูปแบบการมีส่วนร่วม

แอนดรูว์ และสตีเฟล (Andrew & Stiefel, 1980 อ้างถึงในทานตะวัน อินทร์จันทร์, 2546) ได้กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วมไว้ 4 ประการ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมในขั้นปฏิบัติการ
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

อิระ วัชรจันทร์ประเสริฐ (2541 อ้างถึงในณรงค์ วาริชล, 2551) กล่าวไว้ คือ

1. การมีส่วนร่วมในลักษณะตัวบุคคลให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ
2. การมีส่วนร่วมในลักษณะของกลุ่มขบวนการที่มุ่งสร้างพื้นฐานอำนาจจากการสร้างกลุ่มและโครงสร้างภายในหน่วยงาน
3. การมีส่วนร่วมในลักษณะโครงการให้ความสำคัญที่การจัดโครงการอันก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมที่ดีเน้นกลุ่มเป้าหมายการถ่ายทอดระบบเทคนิคความรู้การกระจายอำนาจสู่ประชาชน
4. การมีส่วนร่วมในลักษณะสถาบันให้ความสำคัญในแง่การก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสถาบันมีการถ่ายทอดหรือขยายโครงการสร้างอำนาจของกลุ่มผลประโยชน์และชนชั้นทางสังคม
5. การมีส่วนร่วมในลักษณะนโยบายเน้นเรื่องหลักการยอมรับการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้เสียเปรียบในสังคมและนำมากำหนดนโยบายและแผนงานระดับชาติ

แชพิน (Chapin อ้างถึงใน ยุพิน ระพีพันธุ์, 2544) ได้ทำการศึกษาแบบของการมีส่วนร่วมและแบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 แบบได้แก่

1. การมีส่วนร่วมร่วมประชุม
2. การมีส่วนร่วมออกเงิน
3. การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการและ
4. การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

พรทิพย์ คำพอ และคณะ (2544) ได้สรุปสาระสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นอยู่ที่การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เช่น การริเริ่ม การวางแผน การตัดสินใจ การร่วมรับผิดชอบ ตลอดจนการร่วมประเมินผล มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับเรื่องของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมดังนี้ ความสำเร็จของการพัฒนาแบบระดมความร่วมมือ ขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 ประการคือ

1. การเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนตั้งแต่เริ่มต้นว่า มีปัญหาสาเหตุการแก้ไข ปัญหา ด้านการคิดว่าจะทำโครงการอะไรที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน โดยใช้ประโยชน์จากแรงงานทรัพยากรท้องถิ่นอย่างเต็มที่
2. การผสมผสานแผนงานและโครงการของส่วนราชการ ด้วยการพัฒนาความรู้ทักษะ ความสามารถด้านประชาชนและคุณภาพของเจ้าหน้าที่ เพื่อแก้ไขปัญหาเดือดร้อน สนองผลประโยชน์ได้ถูกต้องตามเวลาและสถานที่
3. การสร้างองค์กรท้องถิ่น กลไกการประสานงาน งบประมาณ ปัจจัยดำเนินงานทั้งภาครัฐและเอกชน ตามความต้องการอันจำเป็นของประชาชน

สำหรับปัจจัยที่ผลักดันการมีส่วนร่วมของประชาชนมี 4 ปัจจัย คือ

1. ปัจจัยภายในตัวบุคคล เป็นแรงผลักดันหรือจิตใจที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล
2. ปัจจัยสภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง
3. ปัจจัยผลักดันจากบุคคลอื่น
4. รางวัลตอบแทน คือ ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนา โดยหวังประโยชน์ตอบแทน

William W.Reeder (1998 อ้างอิงถึงใน สิริวรรณ เดชวิถิ, 2544) ได้สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของบุคคลไว้ 11 ประการ ดังนี้

1. การปฏิบัติตนให้สอดคล้องตามความเชื่อพื้นฐาน กล่าวคือ บุคคลและกลุ่มบุคคลดูเหมือนจะเลือกวิธีปฏิบัติซึ่งสอดคล้องและคล้ายคลึงกับความเชื่อพื้นฐานของตนเอง
2. มาตรฐานคุณค่าบุคคล และกลุ่มบุคคลดูเหมือนจะปฏิบัติในลักษณะที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณค่าของตัวเอง
3. เป้าหมายบุคคล และกลุ่มบุคคล ดูเหมือนจะส่งเสริม ป้องกันและรักษาเป้าหมายของตัวเอง
4. ประสบการณ์ที่ผิดปกติธรรมดา พฤติกรรมของบุคคลบางครั้งมาจากประสบการณ์ที่ผิดปกติธรรมดา
5. บุคคลและกลุ่มบุคคลจะประพฤติตามแบบที่ตนคาดหวังว่าจะต้องประพฤติในสถานการณ์เช่นนั้น ทั้งยังชอบปฏิบัติต่อผู้อื่นในลักษณะที่ตนคาดหวังจากผู้อื่นด้วย
6. การบีบบังคับ บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำในสิ่งต่างๆ ด้วยความรู้สึกว่าตนเองต้องกระทำเช่นนั้น
7. การมองแต่ตัวเอง บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำในสิ่งต่างๆ ซึ่งคิดว่าตนเองต้องกระทำเช่นนั้น
8. นิสัยและประเพณี บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำในสิ่งต่างๆ ซึ่งมีนิสัยชอบกระทำ เมื่ออยู่ในสถานการณ์นั้นๆ
9. โอกาส บุคคลและกลุ่มบุคคลจะมีส่วนร่วมในรูปแบบการปฏิบัติงานของสังคม โดยเฉพาะในทางที่เกี่ยวข้องกับจำนวนและชนิดของโอกาส ซึ่งโครงสร้างของสังคมเอื้ออำนวยให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกระทำเช่นนั้น
10. ความสามารถ บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเข้าร่วมในกิจกรรมบางอย่าง ที่คนเห็นว่าสามารถทำในสิ่งที่ต้องการให้เขาทำสถานการณ์เช่นนั้น
11. การสนับสนุน บุคคลและกลุ่มบุคคล มักจะเริ่มปฏิบัติเมื่อเขารู้สึกว่าได้รับการสนับสนุนที่ดี

รีดเดอร์ (Reeder, 1963 อ้างถึงใน ปรีดา เจษฎาวรางกุล, 2550) ได้สรุปปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการรักษา การมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 11 ประการดังนี้

1. การปฏิบัติตนให้สอดคล้องตามความเชื่อถือพื้นฐานกล่าวคือบุคคลและกลุ่มบุคคลเหมือนกันจะเลือกแบบวิธีการปฏิบัติซึ่งสอดคล้องและคล้ายคลึงกับความเชื่อพื้นฐานของตนเอง
2. มาตรฐานคุณค่าบุคคลและกลุ่มบุคคลดูเหมือนจะปฏิบัติในลักษณะที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณค่าของตนเอง
3. เป้าหมายบุคคลและกลุ่มบุคคลดูเหมือนจะส่งเสริมป้องกันและรักษาเป้าหมายตน
4. ประสบการณ์ที่ผิดปกติธรรมดาพฤติกรรมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลบางครั้งมีรากฐานมาจากประสบการณ์ที่ผิดปกติธรรมดา
5. ความคาดหวังบุคคลและกลุ่มบุคคลจะประพฤติดตามแบบที่ตนคาดหวังว่าจะต้องประพฤติในสถานการณ์เช่นนั้นทั้งยังชอบปฏิบัติต่อผู้อื่นในลักษณะที่ตนคาดหวังจากผู้อื่นด้วยเช่นกัน
6. การมองแต่ตนเองบุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่างๆซึ่งคิดว่าตนเองสมควรกระทำเช่นนั้น
7. การบีบบังคับบุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่างๆด้วยความรู้สึกที่ตนถูกบังคับให้ทำ
8. นิสัยและประเพณีบุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่างๆ ซึ่งอยู่ในสถานการณ์นั้นๆ
9. โอกาสบุคคล และกลุ่มบุคคลมักจะเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบการปฏิบัติของสังคม โดยเฉพาะในทางที่เกี่ยวข้องกับจำนวนและชนิดของโอกาสซึ่งโครงการของสังคมเอื้ออำนวยเข้ามามีส่วนร่วมกันในการกระทำเช่นนั้นเท่าที่พวกเขาได้รับรู้
10. ความสามารถบุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเข้ามามีส่วนร่วมกันในกิจกรรมบางอย่างที่ตนเห็นว่าสามารถทำในสิ่งที่ต้องการให้เขาทำในสถานการณ์เช่นนั้น
11. การสนับสนุนบุคคล และกลุ่มบุคคลมักจะเริ่มปฏิบัติเมื่อเขารู้สึกว่าเขาได้รับการสนับสนุนที่ดีพอให้กระทำการ เช่นนั้น

นิว สตรอม (Newstorn, 1993 อ้างถึงใน ณรงค์ วาริชล, 2551) พบว่าปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วม คือ

1. ลักษณะขององค์กรโครงสร้างขององค์กรวัฒนธรรมขององค์กรหากองค์กรมีโครงสร้างใหญ่ขั้นตอนการปฏิบัติมากเช่นระบบราชการจะเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมได้
2. นโยบายองค์กรที่ขาดความชัดเจนจะทำให้บุคลากรไม่แน่ใจเป้าหมายแนวทางการปฏิบัติจึงเกิดความลังเลที่จะเข้าไปมีส่วนร่วม
3. ภาวะผู้นำซึ่งถ้าหากว่าผู้นำเชื่อว่าผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นผู้ไม่มีศักยภาพไม่มีความก้าวหน้าขาดความกระตือรือร้นในการทำงานงานจะสำเร็จได้ต้องควบคุมภาวะผู้นำ

4. ลักษณะงานซึ่งหาว่างานที่สามารถทำสำเร็จได้ด้วยตัวเอง เช่น งานในห้องทดลอง ลักษณะงานเช่นนี้จะทำให้บุคลากรไม่เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม

5. ความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น ระดับการศึกษาวิชาชีพ โดยถ้าหากบุคลากรที่มีระดับการศึกษาที่สูงอยู่ในตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบมากก็จะแสวงหาการมีส่วนร่วมมากกว่าบุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าและหน้าที่ความรับผิดชอบที่น้อยกว่าด้วย
ขั้นตอนของการมีส่วนร่วม

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2550) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมประมวลได้เป็น 3 ส่วนคือ

1. ส่วนของการวางแผนพัฒนา จะเริ่มต้นตั้งแต่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหา การกำหนดนโยบาย และวัตถุประสงค์ในการแก้ปัญหา และพัฒนาการศึกษา ชุมชน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กำหนดความต้องการของชุมชน จัดลำดับความสำคัญของความต้องการนั้นๆ ตลอดจนการกำหนดพิธีการ และแนวทางการดำเนินงาน และกำหนดทรัพยากร และแหล่งทรัพยากรที่จะนำไปสนับสนุนการจัดและพัฒนากิจกรรมต่างๆ

2. ส่วนของการจัดและดำเนินการตามแผนงานโครงการ เป็นส่วนที่ประชาชนเข้าทำประโยชน์ในโครงการ โดยการร่วมมือช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน หรือโดยการ บริหาร และประสานงาน ตลอดจนการดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก เป็นต้น

3. ส่วนของการประเมินผลโครงการ เป็นส่วนที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินว่า โครงการพัฒนาที่ดำเนินการนั้น บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่

Fornaroff (1980) กล่าวว่า กระบวนการมีส่วนร่วมนั้นประกอบด้วย

1. การวางแผน ซึ่งรวมถึงการตัดสินใจในการกำหนดเป้าหมาย กลวิธี ทรัพยากรที่ต้องใช้ ตลอดจนการติดตามประเมินผล

2. การดำเนินงาน

3. การใช้บริการจากโครงการ

4. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

Cohen, J.M. & Uphoff, N.T. (1986) ได้จำแนกชนิดของการมีส่วนร่วมเอาไว้ประเภท ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในกระบวนการตัดสินใจ (Decision making) ในกระบวนการตัดสินใจนั้น ประการแรกที่สุดที่จะต้องกระทำคือ การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นเลือกนโยบายและประชากรที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจนี้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง ที่ต้อง ดำเนินไปเรื่อยๆ ตั้งแต่การตัดสินใจช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจ ช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

2. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินโครงการ (Implementation) ในส่วนที่เป็นองค์ ประกอบของการดำเนินโครงการนั้น จะได้มาจากคำถามที่ว่า ใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้าง

และจำทำประโยชน์ด้วยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากรการบริหารงานและงบประมาณ และการขอความช่วยเหลือ

3. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์ อันเกิดจากโครงการนั้น ๆ (Benefits) ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์นั้น นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังต้องพิจารณาการกระจายผลประโยชน์ทางบวก และผลที่เกิดขึ้นทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลในสังคมด้วย

4. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผลโครงการ (Evaluation) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้น สิ่งที่สำคัญที่ต้องสังเกต คือ ความคิดเห็น (Views) ความชอบ (Preferences) และความคาดหวัง (Expectations) ซึ่งมีอิทธิพลสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่างๆ ได้

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา

ความหมายของการพัฒนา การพัฒนาเป็นแนวคิดที่มีรากฐานมาจากความสนใจซึ่งเกิดขึ้นจากการสังเกตการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมและวัฒนธรรมซึ่งอธิบายไว้อย่างชัดเจนว่าสังคมและวัฒนธรรมของมนุษยชาติมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาด้วยสาเหตุต่างๆหลายประการดังต่อไปนี้

1. การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (Physical environment)
2. การเปลี่ยนแปลงทางด้านประชากร (Population change)
3. การอยู่โดดเดี่ยวและการติดต่อกัน (Isolation and contact)
4. โครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรม (Social and cultural structure)
5. ระดับของความรู้และเทคโนโลยี (Knowledge and technology)
6. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างอื่นเช่นการเล็งเห็นความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงหรือนโยบายของผู้นำประเทศ

จากปรากฏการณ์ทางสังคมที่ผ่านมาเราจะพบว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมเป็นเรื่องตามธรรมชาติที่เกิดขึ้นโดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้การพิจารณาเรื่องการเปลี่ยนแปลงจึงต้องทำความเข้าใจทั้งในด้านทิศทางการเปลี่ยนแปลง (Direction) ขนาดของการเปลี่ยนแปลง (Magnitude) ระยะเวลาที่เกิดการเปลี่ยนแปลง (Time) สาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือต่อต้านการเปลี่ยนแปลง (Change & resistance to change)

สิ่งที่ต้องทำความเข้าใจเบื้องต้นคือความหมายของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมนั้นเกินความครอบคลุมไปถึงการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ก้าวหน้าหรือถดถอยก็ได้แต่ที่เป็นพื้นฐานแนวคิดที่สำคัญของการพัฒนาก็คือทิศทางการเปลี่ยนแปลง (Direction for change)

คำว่า “พัฒนา” เกิดขึ้นและนำมาใช้ครั้งแรกในคริสต์ศตวรรษที่ 19 โดยนักเศรษฐศาสตร์ได้นำมาใช้เรียกการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมในยุโรปซึ่งเกิดการเปลี่ยนแปลงจาก

การใช้แรงงานคนและสัตว์มาเป็นพลังงานจากเทคโนโลยีเช่นเครื่องจักรเครื่องยนต์ต่างๆอาชีพของคนในสังคมเปลี่ยนจากเกษตรกรรมเป็นการประกอบอาชีพทางด้านอุตสาหกรรมวิธีการผลิตเปลี่ยนจากการยังชีพเป็นวิธีการผลิตเพื่อการค้าที่อยู่อาศัยเปลี่ยนจากชนบทเป็นเมืองสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนจากสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติเป็นสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นหลังจากนั้นคำว่าพัฒนาก็ได้แพร่กระจายออกไปทั่วโลกโดยความหมายกว้างๆทั่วไปแล้วหมายถึงการกระทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่าเดิมอย่างเป็นระบบ (การพัฒนาหมู่บ้านตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, 2556)

อย่างไรก็ตามได้มีการศึกษาเชิงประเมิณผลการพัฒนาพบว่า การเปลี่ยนแปลงที่ไม่พึงปรารถนาหลายประการนับตั้งแต่เริ่มมีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 1 ในปีพุทธศักราช 2504 เป็นต้นมาได้ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อระบบนิเวศวิทยา (Social ecology) ของสังคมไทย ผลที่คาดหวังสำคัญหลายประการ ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่ตั้งไว้เหตุการณ์เหล่านี้ทำให้นักคิดจากหลายสำนักความคิดพากันหยิบยกประเด็นปัญหาต่างๆ มาถกเถียง วิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวางถึงความล้มเหลวเหล่านั้นพร้อมทั้งมีการเสนอแนวทางใหม่ในการพัฒนาประเทศบางแนวคิดได้รับการยอมรับจากสาธารณชน และกลุ่มผู้บริหารจนนำไปสู่การกำหนดเป็นนโยบายในการพัฒนาประเทศบนพื้นฐานความเชื่อในเอกลักษณ์รวมทั้งความเข้มแข็งของวัฒนธรรม บางแนวคิดชูประเด็นการเรียนรู้ตลอดจนการเสริมสร้างศักยภาพของคนพร้อมทั้งการให้เหตุผลอย่างเป็นระบบน่าเชื่อถือและปฏิบัติตามในขณะที่นักคิดบางสำนักความคิดพยายามใช้ยุทธศาสตร์ทางศาสนา (Religious strategy) มาชี้นำทางออกให้แก่สังคมไทยบนพื้นฐานแห่งนัยยะสำคัญตลอดจนความโดดเด่นทางวิชาการที่ว่าความดีต้องอยู่เหนือความชั่วเสมอโดยละทิ้งเงื่อนไขของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมด้านมิติของเวลา (Time) พลังทางลบ (Negative social force) ที่ทำให้เกิดการต่อต้านเปลี่ยนแปลงอันไม่พึงปรารถนาในสังคม

การพัฒนาโดยความหมายจากรูปศัพท์จึงหมายถึง การเปลี่ยนแปลงสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เกิดความเจริญเติบโตองงามและดีขึ้นจนเป็นที่พึงพอใจ ความหมายดังกล่าวนี้ เป็นที่มาของความหมายในภาษาไทยและเป็นแนวทางในการกำหนดความหมายอื่นๆ (สนธยา พล ศรี. 2547) ความหมายนี้นับว่าเป็นความหมายที่รู้จักกันโดยทั่วไป เพราะนำมาใช้ มากกว่าความหมายอื่นๆ แม้ว่าจะไม่เป็นที่ยอมรับของนักวิชาการก็ตาม (สนธยา พลศรี. 2547)

ความหมายทางเศรษฐศาสตร์ นักเศรษฐศาสตร์ได้ให้ความหมายของ การพัฒนาว่าหมายถึงความเจริญเติบโต โดยเน้นความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญ เช่น นักเศรษฐศาสตร์ได้กำหนดความหมายของการพัฒนาโดยใช้ความหมาย จากรูปศัพท์และความหมายโดยทั่วไป หมายถึงความเจริญเติบโต แต่เป็นความเจริญเติบโต ทางเศรษฐกิจ ตามเนื้อหาของวิชาเศรษฐศาสตร์ ซึ่งเป็น

การเน้นความหมายเชิงปริมาณ คือ การ เพิ่มขึ้น หรือการขยายตัวทางเศรษฐกิจมากกว่าด้านอื่นๆ (สนธยา พลศรี. 2547)

ความหมายทางพัฒนาบริหารศาสตร์ นักพัฒนาบริหารศาสตร์ได้ให้ความหมายของ การพัฒนา เป็น 2 ระดับ คือ ความหมาย อย่างแคบและความหมายอย่างกว้าง ความหมายอย่างแคบ การพัฒนา หมายถึง การ เปลี่ยนแปลงในตัวระบบการกระทำทำให้ดีขึ้นอันเป็นการเปลี่ยนแปลงในด้านคุณภาพ เพียงด้าน เดียว ส่วนความหมายอย่างกว้างนั้นการพัฒนา เป็นกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงในตัว ระบบการกระทำทั้งด้านคุณภาพ ปริมาณและสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้นไปพร้อมๆ กันไม่ใช่ด้านใดด้าน หนึ่ง เพียงด้านเดียว การพัฒนาในความหมายของนักพัฒนาบริหารศาสตร์จะมีขอบข่ายกว้างขวางกว่า ความ หมายจากรูปศัพท์ ความหมายโดยทั่วไป และความหมายทางเศรษฐศาสตร์ที่กล่าวมาแล้ว เพราะหมายถึง การเปลี่ยนแปลงของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทั้งในด้านคุณภาพ (ดีขึ้น) ปริมาณ (มากขึ้น) และสิ่งแวดล้อม (มี ความเหมาะสม) ไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงด้านใดด้านหนึ่ง เพียงด้านเดียว (สนธยา พลศรี. 2547)

ความหมายทางเทคโนโลยี ในทางเทคโนโลยี การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงสังคมให้ ทันสมัยด้วยความ เจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งเป็นความหมายอีกแนวทางหนึ่ง (สนธยา พล ศรี. 2547,) ความหมายทางการวางแผน ในทางการวางแผน การพัฒนา เป็นเรื่องเกี่ยว กับการศึกษา การกระตุ้นเพื่อให้เกิดการ เปลี่ยนแปลง ด้วยการปฏิบัติตามแผนและโครงการอย่าง จริงจัง เป็นไปตามลำดับขั้นตอน ต่อเนื่องกันเป็นวงจร โดยไม่มีการสิ้นสุด (นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. 2534) ซึ่งองค์การวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (The United National Educational, Scientific and cultural Organization : UNESCO. 1982 อ้างถึงในอัจฉรา โพธิยานนท์. (2539) สรุปได้ว่า การพัฒนาเป็นหน้าที่ (Function) ของการวางแผนและการจัดการดังนี้

$D = f(P+M)$ เมื่อ $D = \text{Development}$ คือ การพัฒนา

$P = \text{Planning}$ คือ การวางแผน

$M = \text{Management}$ คือ การบริหารงานหรือการจัดการ

ดังนั้น การพัฒนา จะเกิดขึ้นได้ ด้วยการวางแผนที่ดี มีการบริหารงานและการจัดการ อย่าง เป็นระบบ ทำให้การดำเนินการเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ การพัฒนาในความหมายของ นักวางแผน จะเป็นไปอีกแนวทางหนึ่ง โดยอาจสรุปได้ ว่า หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการ เตรียมการของมนุษย์ไว้ล่วงหน้า ในลักษณะของ แผนและโครงการ แล้วบริหารหรือจัดการให้ เป็นไป ตามแผนและโครงการจนประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ จะเห็นได้ว่า ความหมายของการพัฒนาทางการวางแผน กำหนดให้การพัฒนาเป็นกิจกรรมของมนุษย์และเกิดขึ้น จากการเตรียมการไว้ล่วงหน้าเท่านั้น การเปลี่ยนแปลงที่ไม่ได้เกิดจากการวางแผนโดยมนุษย์ไม่ใช่การ พัฒนาในความหมายนี้ (สนธยา พล ศรี. 2547,)

ความหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติ ในขั้นของการปฏิบัติ การพัฒนา หมายถึง การปฏิบัติการนี้ เป็นความหมายต่อเนื่องจากความหมาย ทางการวางแผนโดยมุ่งเน้นถึงการนำแผนและโครงการไป ดำเนินการอย่างจริงจังและอย่างต่อเนื่อง เพราะถึงจะมีแผนและโครงการแล้วแต่ถ้าหากไม่มีการนำไป ปฏิบัติ การพัฒนาก็ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ (สนธยา พลศรี. 2547)

ความหมายทางพระพุทธศาสนา พระราชวรมณี (ประยุทธ์ ปยุตฺโต, 2530) ได้ให้ความหมาย และอธิบายไว้ว่า ในทางพุทธศาสนา การพัฒนา มาจากคำภาษาบาลีว่า วัฒนะ แปลว่า เจริญ แบ่ง ออกได้ เป็น 2 ส่วน คือ การพัฒนาคน เรียกว่า ภาวนา กับการพัฒนาสิ่งอื่นๆ ที่ไม่ใช่คน เช่น วัตถุ สิ่งแวดล้อมต่างๆ เรียกว่า พัฒนา หรือวัฒนา เช่น การสร้างถนน บ่อน้ำ อ่างเก็บน้ำ เป็นต้น ซึ่งเป็น เรื่องของการเพิ่มพูนขยาย ทำให้มากหรือทำให้เติบโตขึ้นทางวัตถุ และได้เสนอข้อคิดไว้ว่า คำว่า การ พัฒนา หรือ คำว่า เจริญ นั้นไม่ได้แปลว่าทำให้มากขึ้น เพิ่มพูนขึ้นอย่างเดียว เท่านั้นแต่มีความหมาย ว่า ตัดหรือทิ้ง เช่น เจริญพระเกศา คือตัดผม มีความหมายว่า รก เช่น นุสิ ยา โลภาทุณโน แปลว่า อย่าเป็นคนรกโลกอีกด้วย ดังนั้น การพัฒนาจึงเป็นสิ่งที่ทำแล้วมีความ เจริญจริงๆ คือ ต้องไม่เกิด ปัญหาติดตามมาหรือไม่เสื่อมลงกว่าเดิม ถ้าเกิดปัญหาหรือเสื่อม ลง ไม่ใช่ เป็นการพัฒนา แต่เป็น หายนะ ซึ่งตรงกันข้ามกับการพัฒนา กล่าวได้ว่า การพัฒนา ในทางพระพุทธศาสนา หมายถึง การ พัฒนาคนให้ มีความสุขมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม การพัฒนาในความหมายนี้ มีลักษณะเดียวกันกับ การพัฒนาใน ความหมายทางด้านการวางแผน คือเป็นเรื่องของมนุษย์เท่านั้น แตกต่างกันเพียงการ วางแผนให้ ความสำคัญที่วิธีการดำเนินงาน ส่วนพุทธศาสนามุ่งเน้นผลที่เกิดขึ้น คือ ความสุขของ มนุษย์ เท่านั้น (สนธยา พลศรี. 2547)

ความหมายทางสังคมวิทยา นักสังคมวิทยาได้ให้ความหมายของการพัฒนาว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของ สังคม ซึ่งได้แก่ คน กลุ่มคน การจัดระเบียบความสัมพันธ์ทางสังคม ด้วยการ จัด สรรทรัพยากร ของสังคมอย่างยุติธรรมและมีประสิทธิภาพ (จิตยา สุวรรณชฎ. 2527) การพัฒนา เป็น ทั้งเป้าหมายและกระบวนการที่ครอบคลุมถึงการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ของคนต่อชีวิตและการ ทำงาน การเปลี่ยนแปลงสถาบันต่างๆ ทางสังคม วัฒนธรรมและการเมืองอีกด้วย (Streeten. 1972)

นักสังคมวิทยาได้ให้ความหมายของ การพัฒนา โดยเน้นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสังคม คือ มนุษย์ กลุ่มทางสังคม การจัดระเบียบทางสังคม ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับ ความหมายในทางพุทธ ศาสนา คือ การเปลี่ยนแปลงมนุษย์และสิ่งแวดล้อมให้มีความสุข และมีลักษณะเช่นเดียวกับความหมาย ทางการวางแผน คือ ด้วยวิธีการจัดสรรทรัพยากรของสังคมอย่างยุติธรรมและมีประสิทธิภาพ ซึ่งนัก วางแผน เรียกว่า การบริหารและการจัดการนั่นเอง (สนธยา พลศรี. 2547) ความหมายทางด้านการ พัฒนาชุมชน นักพัฒนาชุมชนได้ให้ความหมายของ การพัฒนา ไว้ว่า หมายถึง การที่คนใน ชุมชนและ สังคมโดยส่วนรวมได้ร่วมกันดำเนินกิจกรรมเพื่อปรับปรุงความรู้ความสามารถของ ตนเอง และร่วมกัน เปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตของตนเองชุมชนสังคมให้ดีขึ้น (สมศักดิ์ ศรีสันติสุข . 2525) การพัฒนาเป็น

เสมือนกลวิธีหรือ มรรควิธี (Mean) ที่ทำให้เกิดผล (Ends) ที่ต้องการ คือ คุณภาพชีวิต ชุมชน และสังคมดีขึ้น (ยุวัฒน์วุฒิ เมธี. 2534,) นักพัฒนาชุมชนได้ให้ความหมายของ การพัฒนา ไว้ใกล้เคียงกับนักสังคมวิทยา คือเป็น วิธีการเปลี่ยนแปลงมนุษย์และสังคมมนุษย์ให้ดีขึ้น แต่นักพัฒนาชุมชนมุ่งเน้นที่มนุษย์ในชุมชน ต้องร่วมกันดำเนินงานและได้รับผลจากการพัฒนาร่วมกัน

2.3 กิจกรรมนักศึกษา

กิจกรรมนักศึกษาเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนานักศึกษาให้เป็นคนที่สมบูรณ์พร้อมทั้งด้านร่างกายและใจเป็นส่วนสำคัญต้องทำพอกฎไปกับการเรียนการสอนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นช่วงรอยต่อที่สำคัญของชีวิตที่นักศึกษาจะได้เตรียมความพร้อมสู่การทำงานและใช้ชีวิตในสังคมต่อไปซึ่งกิจกรรมนักศึกษามีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ชายชัย ยมดิษฐ์ (2548) กล่าวว่า กิจกรรม หมายถึง กิจกรรมการเคลื่อนไหวลักษณะ ระดับความมีชีวิตชีวา เรื่องราวที่ดำเนินการ

มนัส นิลสวัสดิ์ (2547) ได้รวบรวมความหมายของกิจกรรมนักศึกษาของนักวิชาการต่างประเทศไว้ว่าหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของนักศึกษาในขณะที่สภาพเป็นนักศึกษาในสถาบัน

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2536) กล่าวว่า เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนานักศึกษาในด้านต่างๆนอกเหนือจากสิ่งที่บังคับให้คนในชั้นเรียนกิจกรรมเป็นไปด้วยความสมัครใจเพราะนักศึกษาเป็นกิจกรรมทางสถาบันจัดให้มีศาลไม่มีสิทธิ์จัดเองโดยการนิเทศดูแลจากอาจารย์ที่ปรึกษาต่างๆ เพื่อให้มนัสได้สัมผัส

สรุปว่า พฤติกรรมนักศึกษาเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงเพื่อสัมพันธภาพเกิด การโต้ตอบภายในกลุ่มทำให้สมาชิกได้รับทราบการโดยกิจกรรมที่สามารถส่งเสริมความถนัด ความสนใจ ความรู้ ความบันเทิง ซึ่งนักศึกษาจะเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาด้วยความสนใจและสมัครใจเพื่อเป็นการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคมสติปัญญาซึ่งกิจกรรมนักศึกษาอาจแบ่งเป็นกว้าง ๆ ได้ 2 ด้าน กิจกรรมด้านกีฬา ด้านวิชาการ กิจกรรมเพื่อสังคม เช่น การบำเพ็ญประโยชน์ซึ่งในกิจกรรมนี้ นำมาใช้เป็นประกอบความเข้าใจในเรื่องการทำกิจกรรมนักศึกษาซึ่งมีหลายด้านโดยหมายรวมถึงกิจกรรมที่นักศึกษาจะทำขึ้นเองภายใต้การให้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

งานกิจการนักเรียน

กิจการนักเรียนเป็นอีกหนึ่งภาระงานที่สำคัญสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ รู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียนที่ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน เพื่อช่วยให้ครูเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนานักเรียนโดยผ่านกระบวนการวางแผนและการบริหารจัดการเพื่อสร้างคุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจสังคมการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง สิ่งแวดล้อมเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ ต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย ภาคภูมิใจในความเป็นชาติไทยเกิดการเรียนรู้ระบอบประชาธิปไตยกระบวนการ และกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน เทิดทูนและจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีจิตสาธารณะ ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ปรับตัวมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน สามารถเลือกดำเนินชีวิต อย่างผู้มีภูมิรู้และมีภูมิธรรม (เว็บไซต์ วิทยาลัยเทคโนโลยีซีเทคแปซิฟิก www.ctech.ac.th)

2.4 บริบทพื้นที่ศึกษา

วิทยาลัยเทคนิคพะเยา ประเภทของวิทยาลัย อาชีวศึกษา

สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.)

- ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
- ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

ตั้งอยู่ เลขที่ 355 หมู่ 11 ถนนพหลโยธิน ตำบลบ้านด้าย อำเภอเมือง
จ.พะเยา 56000

เนื้อที่ ประมาณ 155 ไร่ 2 งาน 28 ตารางวา

ผู้ก่อตั้ง ดร.ก่อ สวัสดิ์พานิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ(ในขณะนั้น)

ปรัชญาของวิทยาลัย : มีวินัย ตั้งใจศึกษา พัฒนาฝีมือ ยึดถือคุณธรรม

วิสัยทัศน์ : วิทยาลัยเทคนิคพะเยามุ่งผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพด้านวิชาชีพ และเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาท้องถิ่น สังคม และรองรับประชาคมอาเซียน

หลักสูตรการเรียนการสอน

ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.)

1. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

- สาขางานยานยนต์
- สาขางานเครื่องมือกลและซ่อมบำรุง
- สาขางานเชื่อมโลหะ
- สาขาไฟฟ้ากำลัง
- สาขางานอิเล็กทรอนิกส์
- สาขางานก่อสร้าง

2. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม

- สาขาวิชาบัญชี
- สาขาการตลาด
- สาขางานเลขานุการ
- สาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

3. ประเภทวิชาคหกรรม

- สาขาอาหารและโภชนาการ

ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.)

1. ประเภทวิชาอุตสาหกรรม

- สาขางานเทคนิคยานยนต์
- สาขางานเครื่องมือกลและซ่อมบำรุง
- สาขางานเชื่อมโลหะ
- สาขาไฟฟ้ากำลัง
- สาขางานอิเล็กทรอนิกส์
- สาขางานก่อสร้าง

2. ประเภทวิชาชีพบริหารธุรกิจ

- สาขาวิชาบัญชี
- สาขาการตลาด
- สาขางานเลขานุการ
- สาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

3. ประเภทวิชาคหกรรม

- สาขาอาหารและโภชนาการ

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วลัยทิพย์ เปรมทวีธนโชต (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาลักษณะของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษากับคุณลักษณะด้านจิตอาสาของนิสิตนักศึกษาดำเนินการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากกลุ่มตัวอย่างคือประธานและเลขานุการจากชมรม 4 ประเภทประเภทละ 1 ชมรมรวมทั้งสิ้น 8 คนสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณได้แก่การแจกแจงความถี่ร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิเคราะห์คำถามปลายเปิดและข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มากที่สุดคือระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์หรืออาสาพัฒนาชนบทโดยอยู่ในระดับมากรองลงมาคือระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านกีฬาระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านจริยธรรมและระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมซึ่งอยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ

2. ระดับคุณลักษณะด้านจิตอาสาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มากที่สุดคือระดับคุณลักษณะจิตอาสด้านการช่วยเหลือผู้อื่นอยู่ในระดับมากรองลงมาคือระดับคุณลักษณะจิตอาสด้านความมุ่งมั่นพัฒนาอยู่ในระดับปานกลางและระดับคุณลักษณะจิตอาสด้านการเสียสละต่อสังคมอยู่ในระดับน้อยตามลำดับ

3. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษาอย่างจริงจังในลักษณะที่มีการทุ่มเทร่างกายแรงใจเข้าไปมีส่วนร่วมในการคิดแก้ไขพัฒนาและลงมือปฏิบัติจริงจะทำให้เกิดการพัฒนาคุณลักษณะจิตอาสามากขึ้นได้

ดรชนี สระบัว (2556) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลชะแมบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลชะแมบ อำเภอวังน้อยจังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าประชาชนมีส่วนร่วม ในด้านการวางแผนพัฒนาสูงที่สุดรองลงมาได้แก่ ด้านรับผลประโยชน์ ด้านริเริ่มการพัฒนา ด้านการประเมินผลและด้านการดำเนินการโดยในแต่ละด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

จริญญา จันทร์ทรง (2555) งานวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสงใหญ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสงใหญ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี และเพื่อหาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสงใหญ่อำเภอโขงเจียมจังหวัดอุบลราชธานีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้จำนวน 346 คน ผลวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสงใหญ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า โดยภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลตามลำดับโดยในด้านการมีส่วนร่วมการร่วมรับผลประโยชน์ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือรู้สึกภูมิใจเมื่อโครงการต่างๆ ก่อให้เกิดประโยชน์กับคนส่วนใหญ่ในท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือได้มีส่วนร่วมในการคัดเลือกกิจกรรมหรือโครงการที่จะพัฒนาท้องถิ่นส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการชุมชนคัดเลือกตัวแทนขึ้นมาเป็นผู้นำ

ณัฏยานี บุญทองค า (2555) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าพลอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ผลการศึกษาพบภู เพศ อายุ รายได้และระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาพรวม

วชิราวรรณ นิลเกตุ (2553) การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย กลุ่มตัวอย่าง 373 คน จำแนกตามเพศอายุระดับการศึกษา และอาชีพผลการศึกษาพบว่าโดยภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในระดับปานกลางโดยแยกเป็นรายด้านระดับมาก 1 ด้าน

ได้แก่ด้านการวางแผนและการตัดสินใจ ระดับปานกลาง 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการดำเนินการและในระดับน้อย 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการรับผลประโยชน์และด้านการประเมินผลส่วนการจำแนกตามเพศ ประชาชนที่มีเพศต่างกันพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมในทุกด้านไม่แตกต่างกันส่วนประชาชนที่มีอายุอาชีพและระดับการศึกษาต่างกัน พบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโดยรวมรายด้านแตกต่างกัน ซึ่งโอกาสนี้สามารถใช้เป็นประโยชน์ และหาแนวทางให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเตี้ยมากยิ่งขึ้นไป

นุสรา พันธรักษ์ (2555) การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาพื้นที่ตำบลคลองจุกกระเฉง อำเภอมะนังจังหวัดยะลา จังหวัดยะลา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นตำบลคลองจุกกระเฉง อำเภอมะนังจังหวัดยะลา จังหวัดยะลา 2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลคลองจุกกระเฉง อำเภอมะนังจังหวัดยะลา จังหวัดยะลา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลโดยกลุ่มตัวอย่างคือประชาชนใน ตำบลคลองจุกกระเฉง 46 อำเภอมะนังจังหวัดยะลา จังหวัดยะลา จำนวน 351 คน ผลการศึกษา พบว่า 1. ประชาชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีอายุ 26-35 ปี มีอาชีพเป็นเกษตรกรสถานภาพสมรสมีระดับการศึกษามัธยมศึกษา/ปวช. และมีรายได้ต่อเดือนส่วนใหญ่ 5,000 - 10,000 บาท 2. ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง 3. ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือนต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วม ในการพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมเป็นไปตามสมมติฐานพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือด้านปฏิบัติงาน รองลงมา คือด้านวางแผนพัฒนาและค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านติดตามตรวจสอบผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนพบว่าระดับการศึกษาต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมเป็นไปตามสมมติฐานระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลางแสดงให้เห็นถึงความพร้อมของประชาชนพอสมควรซึ่งสามารถส่งเสริมหรือพัฒนาให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในระดับมากหรือมากที่สุดได้

รัฐพงศ์ บุญญานุวัตร (2552) การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตดุสิตกรุงเทพมหานครมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตดุสิตกรุงเทพมหานคร และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน 44 ชุมชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการรวบรวมข้อมูล จำนวน 400 คน และเก็บรวบรวมข้อมูลได้ จำนวน 388 คน คิดเป็นร้อยละ 97 การศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วม

การรับผลประโยชน์ด้านการมีส่วนร่วม การดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมการตัดสินใจและด้านการมีส่วนร่วม การติดตามประเมินผลการเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามเพศ พบว่าประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอายุพบว่าประชาชนมีอายุแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนโดยรวมไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่าด้านการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมการรับผลประโยชน์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการมีส่วนร่วมการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมการติดตามประเมินผลไม่แตกต่างกันจำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า ประชาชนมีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนโดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมการรับผลประโยชน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการมีส่วนร่วมการตัดสินใจด้านการมีส่วนร่วมการดำเนินงานและด้านการมีส่วนร่วมการติดตามประเมินผลไม่แตกต่างกันจำแนกตามอาชีพ พบว่าประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายด้านพบว่าด้านการมีส่วนร่วมการตัดสินใจด้านการมีส่วนร่วมการดำเนินงานและด้านการมีส่วนร่วมการติดตามประเมินผล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการมีส่วนร่วมการรับผลประโยชน์ไม่แตกต่างกัน จำแนกตามรายได้พบว่า ประชาชนมีรายได้แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนโดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนพบว่าประชาชนที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัย 44 ในชุมชนแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันดังนั้นปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตดุสิตกรุงเทพมหานครได้แก่อาชีพ

พัชรี กุณทีทอง (2551) การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองชะอำ จังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจกลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชะอำ จำนวน 395 คนผลการศึกษาพบว่าภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการรับรู้ข่าวสารการพัฒนา 43 ท้องถิ่นอยู่ในระดับมากด้านการร่วมกำหนดนโยบายแผนงานการพัฒนาท้องถิ่น ด้านการร่วมปฏิบัติตามแผนและกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นด้านการร่วมติดตามประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง

อารดา พุ่มหิรัญ (2551) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนอิสลามคลองกุ่ม และชุมชนสมหวัง เขตบึงกุ่มกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนอิสลามคลองกุ่ม และชุมชนสมหวังเขตบึงกุ่มกรุงเทพมหานครกลุ่มตัวอย่างคือประชาชนจากกลุ่มอิสลามคลองกุ่ม จำนวน 250 คน และชุมชนสมหวัง จำนวน 250 คนใช้

วิธีการสุ่มตัวอย่างตามแต่บังเอิญ (Accidental sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ค่าความถี่ค่าร้อยละค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการทดสอบค่า t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-way ANOVA ผลการวิจัยพบว่าประชาชนในชุมชนอิสลาม คลองกุ่มเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางเรียงตามลำดับ ได้แก่ด้านการตัดสินใจด้านการรับประโยชน์จากการพัฒนาด้านการประเมินผลการดำเนินงานและด้านการดำเนินงานส่วนประชาชนในชุมชนสมหวังคลองกุ่ม เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากกลางเรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านการดำเนินงานด้านการประเมินผลการดำเนินงานด้านการรับประโยชน์จากการพัฒนา และด้านการตัดสินใจ

งานวิจัยต่างประเทศ

มีแกน (Meegan. 1989 อ้างอิงในประชุม บำรุงจิตร์. 2551) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการพัฒนาคุณภาพของครูโรงเรียนคาทอลิกในรัฐสคอนซอน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเพิ่มขึ้นตอนของการมีส่วนร่วมในการวางแผนและแนวความคิดของบุคลากรที่เกี่ยวกับคุณภาพของโรงเรียนที่ความสัมพันธ์กันองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดเกี่ยวกับการวางแผนคือหลักสูตร และครูใหญ่มีทัศนคติเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงคุณภาพของโรงเรียนในแง่บวกมากกว่าครูทั่วไป

ฟอว์เลอร์ (Fowler.1986) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วม การตัดสินใจสั่งการกับขวัญกำลังใจในการทำงานของครู-อาจารย์ ในสถานศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงใต้ ที่เกี่ยวข้องกับงานบริหารการศึกษา 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมนักเรียน ด้านบุคลากร ด้านทรัพยากร และด้านความสัมพันธ์ชุมชน ผลการวิจัยพบว่า 1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับขวัญกำลังใจในการทำงาน 2. ครูอาจารย์และสถานศึกษาที่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการกับครูอาจารย์ในสถานศึกษาที่ไม่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการมีขวัญกำลังใจในการทำงานแตกต่างกัน

ปาร์ค (Parke.1986:1802) นักศึกษาเปรียบเทียบการตัดสินใจการมีส่วนร่วมและแบบไม่มีส่วนร่วมกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหารในวิทยาลัย จำนวน 108 คน ปรากฏว่าผู้บริหาร ร้อยละ 74 เห็นด้วย กับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการ และผลการวิจัย พบว่า 1.การตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาไม่ยึดแบบใดแบบหนึ่งตายตัวแต่จะปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ 2.การเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้บริหารจะไม่คำนึงถึงอายุประสบการณ์

เพศสาขาวิชาหรือการอยู่ร่วมสถาบันเดียวกัน 3. ผู้บริหารเพศหญิงและเพศชาย ให้แบบแผนการตัดสินใจไม่แตกต่างกัน

บรัดดี้ (Braddy.1991) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบความเป็นผู้นำของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครูโดยศึกษาจากความคิดเห็นของครูซึ่งอยู่ในสถานศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาในมลรัฐแคลิฟอร์เนียหรือตอนเหนือผลการวิจัยพบว่าครูในสถานศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องการเรียนรู้การสอน นอกจากนั้น ลักษณะของผู้นำยังส่งผลต่อความต้องการการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคพะเยา มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของครู และบุคลากรของวิทยาลัยในการร่วมพัฒนากิจกรรมนักศึกษา และเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคพะเยา จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษาและแผนก วิชา/ ฝายงาน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากร
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคพะเยา จำนวน 136 คน จำแนกดังนี้

3.1.1 จำนวนครูผู้สอน

แผนกวิชา	จำนวน
การบัญชี	5
งานเลขานุการ	3
คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	8
การตลาด	3
คหกรรม	5
ช่างไฟฟ้ากำลัง	13
ช่างอิเล็กทรอนิกส์	10
ช่างก่อสร้าง	8
ช่างยนต์	10
ช่างกลโรงงาน	9
ช่างเชื่อม	7
สามัญสัมพันธ์	19
เทคนิคพื้นฐาน	3
รวม	103

3.1.2 จำนวนบุคลากรทางการศึกษา (ฝ่ายงาน)

ฝ่ายงาน	จำนวน
ฝ่ายวิชาการ	7
ฝ่ายบริหารทรัพยากร	21
ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ	3
ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา	2
รวม	33

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้แบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด (Close Ended and Open Ended) โดยมีเนื้อหาที่ครอบคลุมวัตถุประสงค์การศึกษาค้างนี้ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ แผนกวิชา ฝ่ายงานที่รับผิดชอบ

ตอนที่ 2. การมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนางานกิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา ตามแนวคิดและทฤษฎีของ Cohen and Uphoff (1980) ได้แก่การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งใช้แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนสร้างตามมาตรวัดของลิเคิร์ท (Likert Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนค่าตอบ ดังนี้

5	คะแนน	สำหรับการมีส่วนร่วม มากที่สุด
4	คะแนน	สำหรับการมีส่วนร่วม มาก
3	คะแนน	สำหรับการมีส่วนร่วม ปานกลาง
2	คะแนน	สำหรับการมีส่วนร่วม น้อย
1	คะแนน	สำหรับการมีส่วนร่วม น้อยที่สุด

3. ข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถาม

เกณฑ์การแปลความหมาย เพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ยอ้างอิงจากจำนวนประชากร(บุญชม ศรีสะอาด) ในช่วงคะแนนดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.21 – 5.00	แปลความว่า	การมีส่วนร่วม มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.41 – 4.20	แปลความว่า	การมีส่วนร่วม มาก
คะแนนเฉลี่ย	2.61 – 3.40	แปลความว่า	การมีส่วนร่วม ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.81 – 2.60	แปลความว่า	การมีส่วนร่วม น้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.80	แปลความว่า	การมีส่วนร่วม น้อยที่สุด

3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย

1. ศึกษาค้นคว้า ตำรา วารสาร บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ แผนกวิชา ฝ่ายงานของบุคลากรสายสนับสนุน และรายละเอียดของวัตถุประสงค์การศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม จากตำรา บทความต่างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3. ศึกษาความหมาย ทฤษฎี หลักการ แนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง องค์ประกอบ เพื่อนำมาจัดทำนิยามเชิงปฏิบัติการและนิยามเชิงปฏิบัติการมาเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม

4. พัฒนาแบบสอบถามเป็นแบบปลายปิดและปลายเปิด เพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา แผนกวิชา/ฝ่ายงาน และการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนางานกิจกรรมนักศึกษาตามแนวคิดและทฤษฎีของ Cohen and Uphoff (1980)

5. นำร่างแบบสอบถาม เสนอต่ออาจารย์ที่ปฏิบัติงานด้านคณคว้าวอิสระ เพื่อตรวจสอบเนื้อหาและภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามและนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

6. นำข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปฏิบัติงานคณคว้าวอิสระ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม และนำไปจัดพิมพ์เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียน นักศึกษาในวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา คือวิทยาลัยเทคนิคดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อนำผลมาวิเคราะห์และตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยทำการตรวจสอบ 2 วิธี ดังนี้

1. ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือเพื่อให้สามารถวัดได้ในสิ่งที่ต้องการวัด ด้านความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามว่ามีความครอบคลุมวัตถุประสงค์หรือพฤติกรรมที่ต้องการวัดหรือไม่ ค่าสถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพ คือ ค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ หรือเนื้อหา (IOC: Index of item Objective Congruence) หรือดัชนีความเหมาะสม โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประเมินเนื้อหาของข้อคำถามเป็นรายข้อแล้วหาค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป ซึ่งได้ค่า เท่ากับ 0.83

2. ตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือว่ามีความคงเส้นคงวาให้ผลการวัดที่แน่นอนคงที่ไม่ว่าจะวัดกี่ครั้งก็ผลจะได้เหมือนเดิม สถิติที่ใช้ในการหาค่าความเที่ยงคือ ค่าสัมประสิทธิ์ของ คอนบาร์ช (Conbach's Alpha Coefficient: coefficient) ซึ่งจะใช้สำหรับข้อมูลที่มีการแบ่งระดับการวัดแบบประมาณค่า (Rating Scale) มีค่าเท่ากับ 0.915

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจาก ครูและบุคลากรในวิทยาลัยเทคนิคพะเยา ทุกฝ่ายงานและทุกแผนกวิชา จากนั้นตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบ จัดหมวดหมู่ของข้อมูล เพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม เพื่อหาค่าต่างๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน T – test และ F - test ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้แล้ว นำเสนอในรูปแบบตาราง เป็นรายด้าน และโดยภาพรวม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนานักเรียนของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา ผู้วิจัยได้นำข้อมูล จากแบบสอบถาม ของกลุ่มประชากรที่เป็นครูและบุคลากร วิทยาลัยเทคนิคพะเยา จำนวน 136 คน โดยนำมาทำการวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ค่าทางสถิติ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.2 วิเคราะห์การมีส่วนร่วม ของครูและบุคลากรทางการศึกษาของวิทยาลัยในการร่วมพัฒนานักเรียน นักศึกษา

4.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง ของการมีส่วนร่วม ของครูและบุคลากรทางการศึกษาของวิทยาลัยในการร่วมพัฒนานักเรียนนักศึกษา รายด้าน

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการแสดงข้อมูล

N	=	จำนวนประชากรทั้งหมด
μ	=	ค่าเฉลี่ย
σ	=	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	=	ค่าสถิติ F – test ใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 3 ค่าขึ้นไป
SS	=	ผลบวกของค่าความเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Square)
MS	=	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนน (Mean of Square)
df	=	ชั้นความเป็นอิสระ(degree of freedom)
Sig.	=	ค่า Significance ที่ปรากฏในการวิเคราะห์ค่าสถิติ
*	=	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ชาย	74	54.4
หญิง	62	45.6
รวม	136	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 54.4 รองลงมา เป็นเพศหญิง จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 45.6 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนร้อยละของข้อมูลทั่วไปของประชากรโดยจำแนกตามช่วงอายุ

ช่วงอายุ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	ร้อยละ (%)
20-30 ปี	37		27.2
31-40 ปี	32		23.5
41-50 ปี	44		32.4
51-60 ปี	23		16.9
รวม	136		100.0

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นช่วงอายุ 41-50 ปี จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 32.4 รองลงมา 20-30 ปี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 27.2 31-40 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 23.5 และ 51-60 ปี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 16.9 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนร้อยละของข้อมูลทั่วไปของประชากรโดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	จำนวน(คน)	ร้อยละ	ร้อยละ (%)
ปริญญาตรี	93		68.4
ปริญญาโท	43		31.6
รวม	136		100.0

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 68.4 และปริญญาโท จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 31.6 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนร้อยละของข้อมูลทั่วไปของประชากรโดยจำแนกตามสาขาวิชา (สำหรับครู)

สาขาวิชา	N = 103	ร้อยละ (%)
การบัญชี	5	4.
งานเลขานุการ	3	2.9
คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	8	7.8
การตลาด	3	2.9
คหกรรม	5	4.8
ช่างไฟฟ้ากำลัง	13	12.6
ช่างอิเล็กทรอนิกส์	10	9.7
ช่างก่อสร้าง	8	7.8
ช่างยนต์	10	9.7
ช่างกลโรงงาน	9	8.7
ช่างเชื่อม	7	6.8
สามัญสัมพันธ์	19	18.4
เทคนิคพื้นฐาน	3	2.9
รวม	103	100.0

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครูในสาขาสามัญสัมพันธ์ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 19 รองลงมา ช่างไฟฟ้ากำลัง จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 12.6 ช่างยนต์ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7 และช่างอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนร้อยละของข้อมูลทั่วไปของประชากรโดยจำแนกตามฝ่ายงาน (สำหรับบุคลากรทางการศึกษา)

ฝ่ายงาน	N = 33	ร้อยละ (%)
ฝ่ายวิชาการ	7	21.2
ฝ่ายบริหารทรัพยากร	21	63.6
ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ	3	9.1
ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา	2	6.1
รวม	33	100.0

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นบุคลากรทางการศึกษาในฝ่ายบริหารทรัพยากร จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 63.6 รองลงมา จำนวน ฝ่ายวิชาการ 7 คน คิดเป็นร้อยละ 21.2 ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 9.1 และฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.1 ตามลำดับ

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจการของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา

ตารางที่ 4.6 ระดับของการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจการของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา ในภาพรวม

การมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษา	N = 136		ระดับ
	μ	σ	
1.การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.41	0.924	มาก
2.การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	3.14	0.84	มาก
3.การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์	3.75	0.83	มาก
4.การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	3.50	0.96	มาก
รวม	3.45	0.89	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ระดับของการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนางานของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.45$) พิจารณาเป็นรายด้าน เมื่อเรียงจากมากไปน้อย คือ การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.75$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.50$) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.41$) และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\mu = 3.14$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 ระดับของการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนางานของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา ในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	N = 136		ระดับ
	μ	σ	
1.1 ท่านได้เข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาพัฒนางาน	3.46	0.910	มาก
1.2 ท่านได้เข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอความต้องการของนักเรียน นักศึกษา	3.34	0.888	มาก
1.3 ท่านได้ร่วมคิดและเสนอแนวทางการพัฒนา เพื่อแก้ไขและ พัฒนางาน	3.42	0.993	มาก
1.4 ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอโครงการในการพัฒนางาน	3.40	0.906	มาก
1.5 เมื่อมีการประชุมเสนอโครงการและแผนงานท่านได้เข้าประชุม อย่างน้อยเพียงใด	3.29	0.904	มาก
1.6 วิทยาลัย ได้ให้ท่านตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่าง จำกัด	3.53	0.942	มาก
รวม	3.41	0.924	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ระดับของการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนางานของนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคพะเยา ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า วิทยาลัย ได้ให้ท่านตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.38$) รองลงมา คือ ท่านได้เข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาพัฒนางาน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.46$) ท่านได้ร่วมคิดและเสนอแนวทางการพัฒนา เพื่อแก้ไขและพัฒนางาน อยู่ในระดับ มาก ($\mu = 3.42$) ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอโครงการในการพัฒนางาน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.40$) ท่านได้เข้า

ร่วมประชุมเพื่อเสนอความต้องการของนักเรียน นักศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.34$) และ เมื่อมีการประชุมเสนอโครงการและแผนงานท่านได้เข้าประชุมอย่างน้อยเพียงใด อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.29$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 ระดับของมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยาในด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	N = 136		ระดับ
	μ	σ	
2.1 ท่านได้เข้าร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมที่ทางวิทยาลัยกำหนดเพื่อนำไปดำเนินการในวิทยาลัยให้บรรลุตามเป้าหมาย	3.87	0.815	มาก
2.2 ท่านมีส่วนร่วมในการจัดโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ของวิทยาลัย	3.92	0.808	มาก
2.3 ท่านได้เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ของวิทยาลัย	4.07	0.757	มาก
2.4 ท่านได้เป็นกรรมการในการดำเนินการตามโครงการและติดตามผลงาน	3.43	0.971	มาก
2.5 ท่านได้มีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากรส่วนตัวให้กับวิทยาลัยเพื่อให้โครงการบรรลุผล เช่น บริจาคเงิน สิ่งของ เป็นต้น	3.72	0.814	มาก
2.6 ท่านได้มีส่วนร่วมประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จ เช่น ชุมชนในท้องถิ่นและหน่วยงานต่าง ๆ	3.53	0.902	มาก
รวม	3.14	0.84	

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ระดับของการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ท่านได้เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ของวิทยาลัย อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.07$) รองลงมา ท่านมีส่วนร่วมในการจัดโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ของวิทยาลัย อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.92$) ท่านได้เข้าร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมที่ทางวิทยาลัยกำหนดเพื่อนำไปดำเนินการในวิทยาลัยให้บรรลุตามเป้าหมาย อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.87$) ท่านได้มีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากรส่วนตัวให้กับวิทยาลัยเพื่อให้โครงการบรรลุผล เช่น บริจาคเงิน สิ่งของ เป็นต้น อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.72$) ท่านได้มีส่วนร่วมประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงาน

บรรลุผลสำเร็จ เช่น ชุมชนในท้องถิ่นและหน่วยงานต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.53$) ท่านได้เป็นกรรมการในการดำเนินการตามโครงการและติดตามผลงาน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.43$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 ระดับของมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยาในด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	N = 136		ระดับ
	μ	σ	
3.1 ท่านได้รับประโยชน์จากการนำแผนการดำเนินงานไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จ	3.56	0.859	มาก
3.2 ท่านได้รับการฝึกอบรมจากโครงการ ตามความต้องการเพื่อนำความรู้ และทักษะมาใช้ในการสร้างผลงานที่ดี	3.63	0.807	มาก
3.3 ท่านได้รับการถ่ายทอดความรู้ เพื่อนำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมมาใช้ในการสร้างผลงานที่ดี	3.73	0.812	มาก
3.4 การทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้ท่านมีสัมพันธภาพที่ดีกับ คณาจารย์และนักเรียน นักศึกษาในวิทยาลัย	3.99	0.839	มาก
3.5 ท่านได้ร่วมดำเนินการกิจกรรม ตามแผนงานโครงการของวิทยาลัย อย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำความรู้และทักษะมาใช้ในการสร้างผลงานที่ดี	3.86	0.845	มาก
รวม	3.75	0.83	มาก

จากตารางที่ 4.9 ระดับของการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนา กิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ โดย ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า การทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้ท่านมีสัมพันธภาพที่ดีกับ คณาจารย์และนักเรียน นักศึกษาใน วิทยาลัย อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.99$) รองลงมา ท่านได้ร่วมดำเนินการกิจกรรม ตามแผนงาน โครงการของวิทยาลัย อย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำความรู้และทักษะมาใช้ในการสร้างผลงานที่ดี อยู่ใน ระดับมาก ($\mu = 3.86$) ท่านได้รับการถ่ายทอดความรู้ เพื่อนำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมมาใช้ ในการสร้างผลงานที่ดี อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.73$) ท่านได้รับการฝึกอบรมจากโครงการ ตามความ ต้องการเพื่อนำความรู้และทักษะมาใช้ในการสร้างผลงานที่ดี อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.63$) ท่านได้รับ ประโยชน์จากการนำแผนการดำเนินงานไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.56$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 ระดับของมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยาในด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	N = 136		ระดับ
	μ	σ	
4.1 ท่านได้ติดตามผลการดำเนินงานของวิทยาลัยอยู่เสมอ	3.65	0.898	มาก
4.2 ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของวิทยาลัย	3.50	1.018	มาก
4.3 ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของวิทยาลัย และหากพบปัญหาท่านจะนำปัญหานั้นไปปรับปรุง	3.43	0.948	มาก
4.4 ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ของวิทยาลัย	3.42	0.978	มาก
รวม	3.50	0.96	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ระดับของการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.5$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่าท่านได้ติดตามผลการดำเนินงานของวิทยาลัยอยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.65$) รองลงมา คือ ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของวิทยาลัย อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.50$) ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของวิทยาลัย และหากพบปัญหาท่านจะนำปัญหานั้นไปปรับปรุง อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.43$) และท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ของวิทยาลัย อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.42$) ตามลำดับ

4.3 ผลการศึกษาวิเคราะห์ เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา

ตารางที่ 4.11 ผลการศึกษาวิเคราะห์ เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา จำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วมของครูและ บุคลากรทางการศึกษา	เพศ				t	Sig
	ชาย		หญิง			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.41	0.80	3.41	0.73	0.024	0.981
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	3.70	0.62	3.82	0.52	1.130	0.261
3. การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์	3.74	0.77	3.77	0.53	0.348	0.729
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและ ประเมินผล	3.42	0.96	3.60	0.69	1.218	0.225
รวม	3.53	0.36	3.65	0.47	0.343	0.169

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.05

จากตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาเทคนิคพะเยา พบว่าในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน ข้อ1

ตารางที่ 4.12 ผลการศึกษาวเคราะห์ เปรียบเทียบความแตกต่างของมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา โดยจำแนกตามช่วงอายุ โดยภาพรวม

การมีส่วนร่วมของครูและบุคลากร						
ทางการศึกษา		SS	df	MS	F	Sig.
1.การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	0.151	3	.050	.083	.049*
	ภายในกลุ่ม	79.447	132	.602		
	รวม	79.598	135			
2.การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	ระหว่างกลุ่ม	0.532	3	.177	.526	.665
	ภายในกลุ่ม	44.518	132	.337		
	รวม	45.050	135			
3.การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	1.578	3	.526	1.170	.032*
	ภายในกลุ่ม	59.321	132	.449		
	รวม	60.899	135			
4.การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	0.606	3	.202	.277	.844
	ภายในกลุ่ม	97.517	132	.739		
	รวม	98.123	135			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.514	3	.258	.546	.145
	ภายในกลุ่ม	58.841	132	.457		
	รวม	98.123	135			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.05

จากตารางที่ 4.12 ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา พบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐาน ข้อ1

ดังนั้นจึงทดสอบรายคู่ด้วยวิธี scheffe มีผลการทดสอบดังตารางที่ 4.13 – 4.14

ตารางที่ 4.13 ผลการศึกษาวิเคราะห์ เปรียบเทียบความแตกต่างของมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา โดยจำแนกตามช่วงอายุ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ช่วงอายุ	20-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	51-60 ปี
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ				
20-30 ปี	-	0.779	0.891	0.031*
31-40 ปี	-	-	0.676	0.666
41-50 ปี	-	-	-	0.912
51-60 ปี	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.13 ครูและบุคลากรทางการศึกษาส่วนร่วมในการตัดสินใจในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา พบว่า ช่วงอายุ 23-30ปี กับ ช่วงอายุ 51-60 ปี มีส่วนร่วมในการตัดสินใจแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.14 ผลการศึกษาวิเคราะห์ เปรียบเทียบความแตกต่างของมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา โดยจำแนกตามช่วงอายุ ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์

ช่วงอายุ	20-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	51-60 ปี
ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์				
20-30 ปี	-	0.351	0.194	0.081
31-40 ปี	-	-	0.783	0.034*
41-50 ปี	-	-	-	0.441
51-60 ปี	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.14 ครูและบุคลากรทางการศึกษาส่วนร่วมในการตัดสินใจในการพัฒนา กิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา พบว่า ช่วงอายุ 31-40 ปี กับ ช่วงอายุ 51-60 ปี มีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.15 ผลการศึกษาวเคราะห์ เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา โดย จำแนกตามวุฒิการศึกษา

การมีส่วนร่วมของครูและ บุคลากรทางการศึกษา	วุฒิการศึกษา				t	Sig
	ปริญญาตรี		ปริญญาโท			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.45	0.71	3.29	0.90	1.069	0.287
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	3.76	0.53	3.74	0.52	0.033	0.974
3. การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์	3.75	0.77	3.74	0.53	0.003	0.997
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและ ประเมินผล	3.51	0.96	3.48	0.69	0.171	0.865
รวม	3.61	0.36	3.56	0.47	0.343	0.169

จากตารางที่ 4.15 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาเทคนิคพะเยา พบว่าในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน ข้อ1

ตารางที่ 4.16 ผลการศึกษาวิเคราะห์ เปรียบเทียบความแตกต่างของมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา โดยจำแนกตามแผนกวิชา (สำหรับครู) โดยภาพรวม

การมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษา		SS	df	MS	F	Sig.
1.การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	8.443	3	0.649	1.114	0.035*
	ภายในกลุ่ม	71.155	100	0.583		
	รวม	79.598	103			
2.การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	ระหว่างกลุ่ม	4.894	3	0.376	1.144	0.330
	ภายในกลุ่ม	40.156	100	0.329		
	รวม	45.050	103			
3.การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	7.770	3	0.598	1.372	0.018*
	ภายในกลุ่ม	53.129	100	0.435		
	รวม	60.899	103			
4.การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	9.330	3	0.718	0.986	0.469
	ภายในกลุ่ม	88.793	100	0.728		
	รวม	98.123	103			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	7.147	3	0.357	0.761	0.141
	ภายในกลุ่ม	67.914	100	0.469		
	รวม	75.061	103			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.16 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในแต่ละด้าน จำแนกตามสาขาวิชา (สำหรับครู)โดยใช้สถิติ One-way ANOVA พบว่าในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และ การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐาน

ดังนั้นจึงทดสอบรายคู่ด้วยวิธี scheffe มีผลการทดสอบ ดังตารางที่ 4.19 - 4.21

ตารางที่ 4.17 ผลการศึกษาวิเคราะห์ เปรียบเทียบความแตกต่างของมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา โดยจำแนกตามแผนกวิชา (สำหรับครู) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

สาขาวิชา	การบัญชี	เลขานุการ	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	การตลาด	คหกรรม	ช่างไฟฟ้ากำลัง	ช่างอิเล็กทรอนิกส์	ช่างก่อสร้าง	ช่างยนต์	ช่างกลโรงงาน	ช่างเชื่อม	สามัญสัมพันธ์	เทคนิคพื้นฐาน
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ													
การบัญชี	0.363	0.783	0.842	0.685	0.886	0.145	0.703	0.896	0.257	0.257	0.756	0.632	
งานเลขานุการ		0.483	0.499	0.572	0.390	0.046*	0.217	0.287	0.080	0.80	0.418	0.199	
คอมพิวเตอร์ธุรกิจ			0.968	0.884	0.871	0.074	0.492	0.658	0.164	0.164	0.973	0.443	
การตลาด				0.868	0.925	0.156	0.592	0.744	0.236	0.236	0.985	0.538	
คหกรรม					0.756	0.070	0.424	0.566	0.145	0.145	0.835	0.384	
ช่างไฟฟ้ากำลัง						0.050*	0.550	0.751	0.170	0.170	0.859	0.491	
ช่างอิเล็กทรอนิกส์							0.221	0.107	0.990	0.990	0.010*	0.337	
ช่างก่อสร้าง								0.765	0.375	0.375	0.378	0.893	
ช่างยนต์									0.252	0.252	0.574	0.680	
ช่างกลโรงงาน										1.000	0.098	0.465	
ช่างเชื่อม											0.098	0.465	
สามัญสัมพันธ์												0.343	
เทคนิคพื้นฐาน													

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.17 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสาขาวิชา เป็นรายคู่ โดยใช้ scheffe ของการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา โดยจำแนกตามแผนกวิชา (สำหรับครู) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า

มีแผนกเลขานุการกับแผนกช่างอิเล็กทรอนิกส์มีค่า Sig. คือ 0.046 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 แสดงว่า แผนกเลขานุการกับแผนกช่างอิเล็กทรอนิกส์มีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

มีแผนกช่างไฟฟ้ากำลังกับแผนกช่างอิเล็กทรอนิกส์มีค่า Sig. คือ 0.050 ซึ่งเท่ากับ 0.05 แสดงว่า แผนกช่างไฟฟ้ากำลังกับแผนกช่างอิเล็กทรอนิกส์มีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

และมีแผนกสามัญสัมพันธ์กับแผนกช่างอิเล็กทรอนิกส์มีค่า Sig. คือ 0.010 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 แสดงว่า แผนกสามัญสัมพันธ์กับแผนกช่างอิเล็กทรอนิกส์มีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.18 ผลการศึกษาวิเคราะห์ เปรียบเทียบความแตกต่างของมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา โดยจำแนกตามแผนกวิชา (สำหรับครู) ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์

สาขาวิชา	การ บัญชี	เลข บัญชี	คอมฯ ธุรกิจ	การ ตลาด	คหกรรม	ช่างไฟฟ้า กำลัง	ช่างอิเล็กทรอนิกส์	ช่าง ก่อสร้าง	ช่างยนต์	ช่างกล โรงงาน	ช่างเชื่อม	สามัญ สัมพันธ์	เทคนิค พื้นฐาน
ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์													
การบัญชี	-	0.220	0.702	0.761	0.685	0.204	0.907	0.801	0.448	0.345	0.620	0.441	0.594
งานเลขานุการ	-	-	0.348	0.378	0.383	0.702	0.150	0.140	0.440	0.050*	0.118	0.392	0.388
คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	-	-	-	0.978	0.964	0.397	0.558	0.499	0.745	0.193	0.392	0.770	0.894
การตลาด	-	-	-	-	0.947	0.457	0.655	0.590	0.762	0.263	0.468	0.788	0.887
คหกรรม	-	-	-	-	-	0.459	0.55	0.497	0.801	0.201	0.393	0.832	0.938
ช่างไฟฟ้ากำลัง	-	-	-	-	-	-	0.074	0.084	0.534	0.028*	0.086	0.430	0.456
ช่างอิเล็กทรอนิกส์	-	-	-	-	-	-	-	0.849	0.252	0.308	0.629	0.199	0.428
ช่างก่อสร้าง	-	-	-	-	-	-	-	-	0.244	0.423	0.758	0.211	0.389
ช่างยนต์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.080	0.210	0.934	0.848
ช่างกลโรงงาน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.669	0.066	0.140
ช่างเชื่อม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.193	0.311
สามัญสัมพันธ์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.887
เทคนิคพื้นฐาน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.18 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสาขาวิชา เป็นรายคู่โดยใช้ scheffe ของการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคพะเยา โดยจำแนกตามแผนกวิชา (สำหรับครู) ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ พบว่า

มีแผนกเลขานุการกับแผนกช่างกลโรงงานมีค่า Sig. คือ 0.050 ซึ่งเท่ากับ 0.05 แสดงว่า แผนกเลขานุการกับแผนกช่างกลโรงงานมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

และมีแผนกช่างไฟฟ้ากำลังกับแผนกช่างกลโรงงานมีค่า Sig. คือ 0.028 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 แสดงว่า แผนกไฟฟ้ากำลังกับแผนกช่างกลโรงงานมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.19 ผลการศึกษาวิเคราะห์ เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา โดยจำแนกตามฝ่ายงาน (สำหรับบุคลากรทางการศึกษา) โดยภาพรวม

การมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษา		SS	Df	MS	F	Sig.
1.การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	3.007	3	0.752	1.286	0.027*
	ภายในกลุ่ม	76.591	32	0.585		
	รวม	79.598	33			
2.การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	ระหว่างกลุ่ม	2.783	3	0.696	2.156	0.047*
	ภายในกลุ่ม	42.268	32	0.323		
	รวม	45.050	33			
3.การมีส่วนร่วมในการได้รับ ผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	5.609	3	1.402	3.322	0.013*
	ภายในกลุ่ม	55.290	32	0.422		
	รวม	60.899	33			
4.การมีส่วนร่วมในการติดตามและ ประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	6.039	3	1.510	2.148	0.078
	ภายในกลุ่ม	92.084	32	0.703		
	รวม	98.123	33			

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในแต่ละด้าน จำแนกตามฝ่ายงาน (สำหรับบุคลากรทางการศึกษา) โดยใช้สถิติ One-way ANOVA พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ บุคลากรในฝ่ายงานที่แตกต่างกันในด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐาน ข้อ 2

ดังนั้นจึงทดสอบรายคู่ด้วยวิธี scheffe มีผลการทดสอบ ดังตารางที่ 4.24 - 4.26

ตารางที่ 4.20 ผลการศึกษาวิเคราะห์ เปรียบเทียบความแตกต่างของมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา โดยจำแนกตามฝ่ายงาน (สำหรับบุคลากรทางการศึกษา) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ฝ่ายงาน	ฝ่ายวิชาการ	ฝ่ายบริหาร ทรัพยากร	ฝ่ายแผนงานและ ความร่วมมือ	ฝ่ายพัฒนากิจการ นักเรียนนักศึกษา
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ				
ฝ่ายวิชาการ		0.832	0.313	0.062
ฝ่ายบริหาร ทรัพยากร			0.336	0.050*
ฝ่ายแผนงานและ ความร่วมมือ				0.706
ฝ่ายพัฒนากิจการ นักเรียนนักศึกษา				

***มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05**

จากตารางที่ 4.20 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างฝ่ายงาน เป็นรายคู่ โดยใช้ scheffe ของการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา โดยจำแนกตามฝ่ายงาน (สำหรับบุคลากรทางการศึกษา) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า

มีฝ่ายบริหารทรัพยากรกับฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษามีค่า Sig. คือ 0.050 ซึ่งเท่ากับ 0.05 แสดงว่า ฝ่ายบริหารทรัพยากรกับฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษาในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.21 ผลการศึกษาวิเคราะห์ เปรียบเทียบความแตกต่างของมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา โดยจำแนกตามฝ่ายงาน (สำหรับบุคลากรทางการศึกษา) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ฝ่ายงาน	ฝ่ายวิชาการ	ฝ่ายบริหาร ทรัพยากร	ฝ่ายแผนงานและ ความร่วมมือ	ฝ่ายพัฒนากิจการ นักเรียนนักศึกษา
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน				
ฝ่ายวิชาการ	-	0.050*	0.440	0.336
ฝ่ายบริหาร ทรัพยากร	-	-	0.415	0.313
ฝ่ายแผนงานและ ความร่วมมือ	-	-	-	0.492
ฝ่ายพัฒนากิจการ นักเรียนนักศึกษา	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.21 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างฝ่ายงาน เป็นรายคู่ โดยใช้ scheffe ของการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา โดยจำแนกตามฝ่ายงาน (สำหรับบุคลากรทางการศึกษา) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน พบว่า ทุกคู่มีค่า Sig. มากกว่า 0.05 พบว่า ฝ่ายวิชาการ และฝ่ายบริหารทรัพยากรมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.22 ผลการศึกษาวิเคราะห์ เปรียบเทียบความแตกต่างของมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนางานกิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา โดยจำแนกตามฝ่ายงาน (สำหรับบุคลากรทางการศึกษา) ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์

ฝ่ายงาน	ฝ่ายวิชาการ	ฝ่ายบริหาร ทรัพยากร	ฝ่ายแผนงานและ ความร่วมมือ	ฝ่ายพัฒนางานและ นักเรียนนักศึกษา
ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์				
ฝ่ายวิชาการ	-	0.225	0.155	0.755
ฝ่ายบริหารทรัพยากร	-	-	0.035*	0.238
ฝ่ายแผนงานและความ ร่วมมือ	-	-	-	0.288
ฝ่ายพัฒนางานนักเรียน นักศึกษา	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.22 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างฝ่ายงาน เป็นรายคู่ โดยใช้ scheffe ของการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนางานกิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา โดยจำแนกตามฝ่ายงาน (สำหรับบุคลากรทางการศึกษา) ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ พบว่า

มีฝ่ายบริหารทรัพยากรกับฝ่ายแผนงานและความร่วมมือมีค่า Sig. คือ 0.035 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 แสดงว่า ฝ่ายบริหารทรัพยากรกับฝ่ายแผนงานและความร่วมมือในด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้ ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคพะเยา จำนวน 136 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด (Close Ended and Open Ended) โดยมี เนื้อหาที่ครอบคลุมวัตถุประสงค์การศึกษา ดังนี้ 1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และแผนกวิชา(ครู)/ฝ่ายงาน(บุคลากรทางการศึกษา) 2. การมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการพัฒนางานกิจการนักศึกษาตามแนวคิดและทฤษฎีของ Cohen and Uphoff (1980) ได้แก่การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลซึ่งใช้แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนสร้างตามมาตรวัดของลิเคิร์ท (Likert Scale) 3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มประชากร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นครูเพศชายจำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 54.4 เป็นเพศหญิง จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 45.6 มีอายุระหว่าง 20-30 ปี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 27.2 มีอายุระหว่าง 31-40 ปีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 23.5 มีอายุระหว่าง 41-50 ปีจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 32.4 มีอายุระหว่าง 51-60 ปีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 16.9 มีวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรี จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 68.4 ระดับปริญญาโท จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 31.6 โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นครูแผนกวิชาสามัญจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 18.4 รองลงมาคือครูแผนกวิชาช่างไฟฟ้ากำลังจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 12.6 แผนกวิชายานยนต์ และแผนกอีเล็กทรอนิกส์มีจำนวนแผนกละ 10 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7 แผนกช่างกล จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 8.7 แผนกช่างก่อสร้าง และแผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ มีจำนวนแผนกละ 8 คน คิดเป็นร้อยละ 7.8 แผนกช่างเชื่อม จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 6.8 แผนกการบัญชี และแผนกคหกรรม จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8 แผนกวิชาการตลาด แผนกงานเลขานุการและแผนกวิชาพื้นฐาน มีจำนวนแผนกละ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9

ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นบุคลากรทางการศึกษาอยู่ในฝ่ายบริหารทรัพยากรฯ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 63.6 รองลงมา คือ บุคลากรฝ่ายวิชาการ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 21.2 บุคลากรฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 9.1 และมีผู้ตอบแบบสอบถามน้อยที่สุดคือบุคลากรฝ่ายพัฒนากิจการฯ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.1

2. ระดับการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจการของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.45$) พิจารณาเป็นรายด้าน เมื่อเรียงจากมากไปน้อย คือ การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.75$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.50$) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.41$) และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\mu = 3.14$) ตามลำดับ สามารถสรุปเป็นราย ได้ดังนี้

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ระดับของการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจการของนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคพะเยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า วิทยาลัย ได้ให้ท่านตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.38$) รองลงมา คือ ท่านได้เข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาพัฒนากิจการ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.46$) ท่านได้ร่วมคิดและเสนอแนวทางการพัฒนา เพื่อแก้ไขและพัฒนากิจการ อยู่ในระดับ มาก ($\mu = 3.42$) ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอโครงการในการพัฒนากิจการ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.40$) ท่านได้เข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอความต้องการของนักเรียน นักศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.34$) และ เมื่อมีการประชุมเสนอโครงการและแผนงานท่านได้เข้าร่วมอย่างน้อยเพียงใด อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.29$) ตามลำดับ

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ระดับของการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจการของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ท่านได้เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ของวิทยาลัย อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.07$) รองลงมา ท่านมีส่วนร่วมในการจัดโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ของวิทยาลัย อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.92$) ท่านได้เข้าร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมที่ทางวิทยาลัยกำหนดเพื่อนำไปดำเนินการในวิทยาลัยให้บรรลุตามเป้าหมาย อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.87$) ท่านได้มีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากรส่วนตัวให้กับวิทยาลัยเพื่อให้โครงการบรรลุผล เช่น บริจาคเงิน สิ่งของ เป็นต้น อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.72$) ท่านได้มีส่วนร่วมประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จ เช่น ชุมชนในท้องถิ่นและหน่วยงานต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.53$) ท่านได้เป็นกรรมการในการดำเนินการตามโครงการและติดตามผลงาน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.43$) ตามลำดับ

ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ระดับของการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า การทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้ท่านมีสัมพันธภาพที่ดีกับ คณาจารย์และนักเรียน นักศึกษาในวิทยาลัย อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.99$) รองลงมา ท่านได้ร่วมดำเนินการกิจกรรม ตามแผนงานโครงการของวิทยาลัย อย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำความรู้และทักษะมาใช้ในการสร้างผลงานที่ดี อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.86$) ท่านได้รับการถ่ายทอดความรู้ เพื่อนำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมมาใช้ในการสร้างผลงานที่ดี อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.73$) ท่านได้รับการฝึกอบรมจากโครงการ ตามความต้องการเพื่อนำความรู้ และทักษะมาใช้ในการสร้างผลงานที่ดี อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.63$) ท่านได้รับประโยชน์จากการนำแผนการดำเนินงานไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.56$) ตามลำดับ

ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ระดับของการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.5$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า ท่านได้ติดตามผลการดำเนินงานของวิทยาลัยอยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.65$) รองลงมา คือ ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของวิทยาลัย อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.50$) ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของวิทยาลัย และหากพบปัญหาท่านจะนำปัญหานั้นไปปรับปรุง อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.43$) และท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ของวิทยาลัย อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.42$) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา สามารถสรุปได้ดังนี้ คือ

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาเทคนิคพะเยา พบว่าในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน ข้อ1

ผลการวิเคราะห์ ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา พบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐาน ข้อ1 ดังนั้นจึงทดสอบรายคู่ด้วยวิธี scheffe มีผลการทดสอบ พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาส่วนร่วมในการตัดสินใจในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา พบว่า ช่วงอายุ 23-30 ปี กับ ช่วงอายุ 51-60 ปี มีส่วนร่วมในการตัดสินใจแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และพบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาส่วนร่วมในการตัดสินใจในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษา

วิทยาลัยเทคนิคพะเยา พบว่า ช่วงอายุ 31-40 ปี กับ ช่วงอายุ 51-60 ปี มีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาเทคนิคพะเยา พบว่าในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน ข้อ1

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในแต่ละด้าน จำแนกตามสาขาวิชา (สำหรับครู) โดยใช้สถิติ One-way ANOVA พบว่าในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และ การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐาน ดังนั้นจึงทดสอบรายคู่ด้วยวิธี scheffe พบว่า การมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา โดยจำแนกตามสาขาวิชา (สำหรับครู)

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า

มีสาขางานเลขานุการกับช่างอิเล็กทรอนิกส์มีค่า Sig. คือ 0.046 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 แสดงว่า สาขางานเลขานุการกับช่างอิเล็กทรอนิกส์มีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

มีสาขาช่างไฟฟ้ากำลังกับสาขาช่างอิเล็กทรอนิกส์มีค่า Sig. คือ 0.050 ซึ่งเท่ากับ 0.05 แสดงว่า สาขาช่างไฟฟ้ากำลังกับช่างอิเล็กทรอนิกส์มีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

และมีสาขาสამัญพันธ์กับสาขาช่างอิเล็กทรอนิกส์มีค่า Sig. คือ 0.010 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 แสดงว่า สาขาสามัญพันธ์กับช่างอิเล็กทรอนิกส์มีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ พบว่า

มีสาขาเลขานุการกับสาขาช่างกลโรงงานมีค่า Sig. คือ 0.050 ซึ่งเท่ากับ 0.05 แสดงว่า สาขาเลขานุการกับช่างกลโรงงานมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

และมีสาขาไฟฟ้ากำลังกับสาขาช่างกลโรงงานมีค่า Sig. คือ 0.028 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 แสดงว่า สาขาไฟฟ้ากำลังกับสาขาช่างกลโรงงานมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในแต่ละด้าน จำแนกตามฝ่ายงาน (สำหรับบุคลากรทางการศึกษา) โดยใช้สถิติ One-way ANOVA พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับ

ผลประโยชน์ บุคลากรในฝ่ายงานที่แตกต่างกันในด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐาน ข้อ2 ดังนั้นจึงทดสอบรายคู่ด้วยวิธี scheffe ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า

มีฝ่ายบริหารทรัพยากรกับฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษาที่มีค่า Sig. คือ 0.050 ซึ่งเท่ากับ 0.05 แสดงว่า ฝ่ายบริหารทรัพยากรกับฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษาในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน พบว่า ทุกคู่มีค่า Sig. มากกว่า 0.05 พบว่า ฝ่ายวิชาการ และฝ่ายบริหารทรัพยากร มีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

5.2 อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปราย ดังนี้

ระดับของการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ รองลงมา การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วม ในการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ สามารถอภิปรายผลเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนา กิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะครูและบุคลากร ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการ ได้เข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหา นำเสนอความต้องการและ แผนงาน ได้ร่วมคิดและเสนอแนวทางพัฒนากิจกรรมนักศึกษา สอดคล้องกับแนวคิด Vroom and Deci (1970) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมว่าเป็นปริมาณของอิทธิพลที่ปัจเจกบุคคลรู้สึกว่าได้เข้าไปร่วม ในการตัดสินใจและบุคคลจะได้รับความพึงพอใจจากการทำงานที่มีประสิทธิภาพที่มีต่องานและจะ สามารถทำงานได้ดีตลอดจนสามารถขยายเป้าหมายขององค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยัง สอดคล้องกับแนวคิดของ นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์ (2550) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม เป็นการเข้าไป เกี่ยวข้อง (Involvement) ทางความคิด, จิตใจ, อารมณ์และทางกาย การมีส่วนร่วมมีความหมาย มากกว่าการเป็นส่วนหนึ่ง (Sense and belonging) การมีส่วนร่วมมีความหมายทั้งในเชิงปริมาณและ คุณภาพ (Quantitative and qualitative) การมีส่วนร่วมครอบคลุมทั้งมิติด้านความสามารถ เวลา

และโอกาสที่จะมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมเป็นการกระทำ (Action) จึงมีทั้งผู้กระทำ (The actor) ผู้ถูกกระทำหรือผู้รับผล (The recipient) และสาธารณชน (The public) ผู้เป็นบริบทของการกระทำ

ด้านที่ 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะครูและบุคลากรได้เข้าร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมที่ทางวิทยาลัย กำหนด รวมถึงมีส่วนร่วมในการจัดโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ในวิทยาลัย ได้เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมต่างๆ อีกทั้งมีส่วนร่วมในการสนับสนุน ทรัพยากรส่วนตัวให้กับวิทยาลัย เพื่อให้โครงการบรรลุผลสำเร็จ เช่น บริจาคเงิน สิ่งของ การมีส่วนร่วมในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงาน / โครงการบรรลุผลสำเร็จ เช่น ชุมชนและหน่วยงานต่างๆ สอดคล้องกับ เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2537) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมว่าบุคคลเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนการทำให้ประโยชน์ในเรื่องต่างๆ หรือกิจกรรมต่างๆ อาจเป็นการมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงาน การปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย เป็นวิธีการหนึ่งในการรวมพลังความคิดสติปัญญา เป็นผลให้บุคคลนั้นมีความผูกพันต่อกิจกรรมและองค์กรในที่สุด

ด้านที่ 3 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูและบุคลากรได้รับผลประโยชน์จากการนำแผนการดำเนินงานไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จจริง ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับ Cohen and Uphoff (1977, 7-26) ได้กล่าวถึง กรอบในการพิจารณาเรื่องของการมีส่วนร่วมว่าการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (participation in benefits) โดยอาจจะเป็นผลประโยชน์ทางวัตถุทางสังคม หรือโดยส่วนตัวได้รับการฝึกอบรมจากโครงการ ตามความต้องการเพื่อนำความรู้และทักษะมาใช้ ในการสร้างผลงานที่ดี ได้รับการถ่ายทอดความรู้ เพื่อนำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรม มาใช้ในการสร้างผลงาน การทำกิจกรรมร่วมกัน ดังนั้นหากครูและบุคลากรมีความสัมพันธ์ที่ดี และได้ร่วมดำเนินการกิจกรรมตามแผนงานโครงการของวิทยาลัย อย่างสม่ำเสมอแล้ว ก็จะสามารถนำความรู้และทักษะมาใช้ในการสร้างผลงานได้เป็นอย่างดี

ด้านที่ 4 ด้านการติดตามและประเมินผล ของครูและบุคลากรในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดของพรทิพย์ คำพอ และคณะ (2544) ได้สรุปสาระสำคัญของการมีส่วนร่วม ส่งผลต่อความสำเร็จของการพัฒนาแบบระดมความร่วมมือ ในกิจกรรมต่างๆ ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการติดตาม ผลการดำเนินการโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ของวิทยาลัย และหากพบปัญหาท่านจะนำปัญหานั้นไปปรับปรุงต่อไป และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Woodcock (อ้างถึงใน ปราณี รามสูต และจำรัส ดั่งสุวรรณ, 2545) กล่าวถึงการทำงานร่วมกันที่มีประสิทธิภาพว่า ต้องประกอบด้วยมีความสมดุลในบทบาท สมาชิกจะต้องมี

ความรู้ความสามารถที่เหมาะสมเป้าหมายที่ชัดเจนและเห็นพ้องต้องกัน เป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกในการรับรู้และมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย มีวิธีการดำเนินการที่ดี จะทำให้เกิดการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสม มีการตรวจสอบและติดตามเป็นการศึกษาทบทวนการทำงาน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์และการปรับปรุงขั้นตอน วิธี และกระบวนการทำงาน มีการพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงานที่จะเกิดขึ้น มีความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อช่วยเหลือและเรียนรู้จากกลุ่มข้างเคียง ที่ยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกลุ่ม

ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาเทคนิคพะยา พบว่าในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน ข้อ 1 สอดคล้องกับแนวคิดของรัฐพงศ์ บุญญานุวัตร (2552) การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตดุสิตกรุงเทพมหานครมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตดุสิตกรุงเทพมหานคร และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ในชุมชนแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันดังนั้นปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตดุสิตกรุงเทพมหานครได้แก่อาชีพ

ผลการเปรียบเทียบครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนา กิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะยา พบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐาน ข้อ 1 สอดคล้องกับแนวคิดของวชิราวรรณ นิลเกตุ (2553) การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเดื่อ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคายระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมในทุกด้านไม่แตกต่างกันส่วนประชาชนที่มีอายุอาชีพและระดับการศึกษาต่างกัน พบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโดยรวมรายด้านแตกต่างกันซึ่งโอกาสนี้สามารถใช้เป็นประโยชน์และหาแนวทางให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเดื่อมากยิ่งขึ้นไป

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในแต่ละด้าน จำแนกตามสาขาวิชา (สำหรับครู) โดยใช้สถิติ One-way ANOVA พบว่าในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และ การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานข้อ 1 สอดคล้องกับแนวคิดของจริญญา จันทร์ทรง (2555) งานวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่น ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสงใหญ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าโดยภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลางโดย

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลตามลำดับโดยในด้านการมีส่วนร่วมการร่วมรับผลประโยชน์ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือรู้สึกภูมิใจเมื่อโครงการต่างๆ ก่อให้เกิดประโยชน์กับคนส่วนใหญ่ในท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือได้มีส่วนร่วมในการคัดเลือกกิจกรรมหรือโครงการที่จะพัฒนาท้องถิ่นส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการชุมชนคัดเลือกตัวแทนขึ้นมาเป็นผู้นำ

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในแต่ละด้าน จำแนกตามฝ่ายงาน (สำหรับบุคลากรทางการศึกษา) โดยใช้สถิติ One-way ANOVA พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ บุคลากรในฝ่ายงานที่แตกต่างกันในด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐาน ข้อ 2 สอดคล้องกับแนวคิดของนุสรา พันธรักษ์ (2555) การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นกรณีศึกษาพื้นที่ตำบลคลองจุกกระเฉง อำเภอเมืองพะเยาในการพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมเป็นไปตามสมมติฐานพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านปฏิบัติงาน รองลงมา คือด้านวางแผนพัฒนาและค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านติดตามตรวจสอบผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนพบว่าระดับการศึกษาต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมเป็นไปตามสมมติฐานระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลางแสดงให้เห็นถึงความพร้อมของประชาชนพอสมควร ซึ่งสามารถส่งเสริมหรือพัฒนาให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในระดับมากหรือมากที่สุด

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย การมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนา กิจกรรมมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล การมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงาน และ การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ พบว่าครูและบุคลากรมีส่วนร่วมอยู่ใน ระดับมาก แต่เพื่อให้การดำเนินกิจการนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยามีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษาจึงควรมีมาตรการหรือวิธีการปรับปรุงการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เข้า

ร่วมในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา ให้มากขึ้นต่อไป ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก แต่สิ่งที่ควรปรับปรุง คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เป็นการให้ความร่วมมือและมีบทบาทเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกิจกรรมของวิทยาลัยเทคนิคพะเยา ช่วยดูแลความคืบหน้าให้นักเรียน นักศึกษาทุกแผนกเข้ามามีบทบาทลงมือปฏิบัติในทุกๆกิจกรรมอันก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในตัวนักศึกษาและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างมีความสุข

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก แต่สิ่งที่ควรปรับปรุง คือ ในการดำเนินงานกิจกรรมของวิทยาลัยเทคนิคพะเยา ทุกๆงานโครงการจะต้องคอยกำกับดูแล ให้ความร่วมมือ เพื่อฝึกให้นักศึกษาเป็นผู้นำที่มีความกล้าแสดงออกและฝึกกระบวนการตามแผนงาน/โครงการ เพื่อที่จะเป็นการตัดสินใจแก้ปัญหา ให้ทุกโอกาสไม่ว่าจะเป็นตั้งแต่กระบวนการวางแผนงาน การดำเนินงาน และในขณะปฏิบัติกิจกรรม

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก แต่สิ่งที่ควรปรับปรุงคือ การรับผลประโยชน์จากกิจกรรม เกิดจากความหลากหลายของกิจกรรม เพื่อเป็นการพัฒนานักเรียนนักศึกษาทางด้านร่างกาย สติปัญญา และการเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม เพื่อเป็นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทุกๆกิจกรรม ต้องจัดให้สอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์อันก่อนให้นักเรียน นักศึกษา มีความกระตือรือร้นและอยากเข้าร่วมกิจกรรมทุกๆกิจกรรม

4. ด้านการมีส่วนร่วมด้านการติดตามและประเมินผล แม้ว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่สิ่งที่ควรปรับปรุง คือ ในด้านการติดตามและประเมินผล เพื่อให้เกิดการพัฒนา การนำเอาข้อมูลจากการสรุปและประเมินผลกิจกรรมมาวิเคราะห์และหาแนวทางเพื่อปรับปรุง พัฒนากิจกรรมให้มีการศึกษาต่อไป โดยรับฟังความคิดเห็นจากนักศึกษาและผู้ร่วมงานเป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษา ความรู้ การรับรู้ การมีส่วนร่วมของนักศึกษาและเพิ่มบทบาทของคณะกรรมการ นักศึกษาที่มีต่อการประกันคุณภาพงานกิจกรรมนักศึกษา

2. ควรให้ครู และบุคลากรทุกแผนก ให้มีบทบาทเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน กิจกรรม รวมถึงการดูแลควบคุมแบ่งหน้าที่ในการทำกิจกรรมของครูและบุคลากรอย่างเท่าเทียมและมีผลประโยชน์ร่วมกัน พยายามมุ่งเน้นให้เข้ามามีบทบาทและลงมือปฏิบัติในทุกๆ กิจกรรมอย่างพร้อมเพรียงกัน

บรรณานุกรม

- คณินิจ อนุโรจน์. (2562) การสร้างความตระหนักรู้ในองค์กร. (สื่อออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 10 กรกฎาคม 2562 จาก <http://www.researchers.in.th.biog/hrdresearch/1276>.
- จริญญา จันทรทรง. (2555). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสงใหญ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
- จันทรานี สงวนนาม. (2553). หนังสือทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี : บุ๊คพอยท์.
- จุฬารณย์ โสตะ. (2543). แนวคิดทฤษฎีและกลยุทธ์การพัฒนาสุขภาพ.ขอนแก่น : ภาควิชาสุขศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ฉอาน วุฒิกรรมรักษา. (2562). ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการสร้างงานในชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการที่ได้รับรางวัลดีเด่นของตำบลคุ้มพะยอม อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี : วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- เจเลีย บุรีภักดีและคณะ. (2543). ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง.กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย
- ชายชัย ยมดิษฐ์. (2548). เทคนิควิธีการสอนร่วมสมัย. กรุงเทพมหานคร : บริษัทหลักพิมพ์ จำกัด
- แซพิน Chapin. (2544). ความรู้ ทศนคติและการจัดการที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ในการจำแนกประเภทมูลฝอยที่ใช้ในชีวิตประจำวันก่อนทิ้งในเขตเทศบาลเมืองพนัส อำเภอพนัส นิคมจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์พัฒนาชุมชน : มหามบัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ติน ปรัชญาพฤทธิ. (2542). ทฤษฎีองค์การ. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชย์
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2548). การมีส่วนร่วม : แนวคิดทฤษฎีและกระบวนการ.กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า
- ทองศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ. (2540). หลักการพัฒนาชุมชน จังหวัดขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- นคร สำเภาทิพย์. (2542). การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่อำเภอนาแก จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2547). รายงานวิจัย การมีส่วนร่วมหลักพื้นฐานเทคนิคและกรณีตัวอย่าง เชียงใหม่ : สิริลักษณ์การพิมพ์
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์. (2550). แนวคิดแนวทางการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : กรมการพัฒนาชุมชน

กระทรวงมหาดไทย

- ณรงค์ วาริชล. (2551). **การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาเทศบาลสู่เมืองน่าอยู่**. กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางพระ. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป : วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
- นุสรรา พันธรักษ์. (2555). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาพื้นที่ตำบลคลองจุกกระเฉด อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา**. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง (พนสนคม) คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ : มหาวิทยาลัยบูรพา
- พัชร กุณทิทอง. (2553). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองชะอำ จังหวัดเพชรบุรี**. วิทยานิพนธ์. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
- มธุรดา ศรีรัตน์. (2562). **การบริหารแบบมีส่วนร่วม**. (สื่อออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2562 จาก [www.http://gotoknow.org](http://gotoknow.org)
- รัฐพงศ์ บุญญานุวัตร. (2552). **รายงานผลงานวิจัยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตดุสิตกรุงเทพมหานครการพัฒนาชุมชน**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- วิทยาลัยเทคโนโลยีซีเทคแปซิฟิก ระบบบริการนักศึกษา. (2562). **สถิตินักศึกษา** (สื่อออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2562 จาก www.c.tech.com
- สุธีวร ประดิษฐ์. (2553). **การมีส่วนร่วมของชุมชนงานสารสนเทศสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดตราด**. ตราด : สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดตราด
- อารดา พุ่มหิรัญ. (2551). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนอิสลามคลองกุ่ม และชุมชนสมหวังเขตบึงกุ่มกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ,บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- Braddy,D.A.(1991).“The Relationship Between Principal Leadership Style and Teacher Participation in Decision-making(Empowerment),” Dissertation Abstracts International.53 (1) :27.
- Chapin,F.S.(1997). **Social participation and social intelligence (3rded)**. New York : Longman.
- Cohen, J.M.&Uphoff, N.T.(1980).**Participation place in rural development: Seeking clarity through specificity, world development**. New York : Cornell University.
- Cohen,J.M. ,& Uphoff,N.T. (1997).**Rural development participation : Concept and measures for project design implementation and evolution rural development committee**

- center for international studies. New York : Longman
- Cohen, J.M. and Uphoff, N.T. (1980). **Participation's Place in Rural Development** : Seeking Clarity Throung Specificity. New York : World Development.
- David, K. and Newstrom, W. (1989). **Human Behavior At Work. 8 th edition**. New York : Mcgraw-Hill.
- Fowler, M.B. (1986). "The Relationship between Teacher Percieved Participation In Targeted Southeastern States," Dissertation Abstracts International. 46 (1) : 3204.
- Keith, D.D. (1972). **Human Behavior at work-human relations and organization behavior**. New Planner, 35, 216-224
- Parke, J.E. (1986). "Company of Decision-making Styler : Florida Company and Junior College Department Chairpersons and Division Directors," Dissertation Abstracts International. 46(7) : 1802.
- Vroom, V.H. & Deci, E.L. (1971) **Mangement and motivation**. New York : Penguen Book.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม
การมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษา
ประกอบการทำวิจัย
เรื่องการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรม
ของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา

คำชี้แจง: แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูและบุคลากร
ทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา โดยมีวัตถุประสงค์
เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมของนักเรียน
นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยาโดยแบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการ
พัฒนางานกิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ผู้ตอบมีอิสระในการตอบตามความเป็นจริง โดยเติมเครื่องหมาย ✓ ใน ○ ที่ตรงกับความต้องการของท่านลงในแบบสอบถาม ในการตอบคำถามจะใช้เวลาประมาณ 15-20 นาที ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจะถูกเก็บเป็นความลับและนำผลลัพธ์ที่ได้ไปใช้ประกอบของวิจัยและ
ค้นคว้าอิสระ ผู้วิจัยขอขอบคุณที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้เป็นอย่างสูง

ผู้วิจัย

บุญญิตี อินคำ

นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะวิทยาการจัดการ

สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. อายุ ☐ 20-30 ☐ 31-40 ☐ 41-50 ☐ 51-60 ☐
3. วุฒิการศึกษา ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี
☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก
4. สาขาวิชา/ฝ่ายงาน
 - a. แผนกวิชา(สำหรับครู)
☐ การบัญชี ☐ งานเลขานุการ ☐ คอมพิวเตอร์ธุรกิจ ☐ การตลาด
☐ คหกรรม ☐ ช่างไฟฟ้ากำลัง ☐ ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ☐ ช่างก่อสร้าง
☐ ช่างยนต์ ☐ ช่างกลโรงงาน ☐ ช่างเชื่อม
 - b. ฝ่าย/งาน(สำหรับบุคลากรทางการศึกษา)
☐ ฝ่ายวิชาการ
☐ ฝ่ายบริหารทรัพยากร
☐ ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ
☐ ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจการของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา

คำชี้แจง:แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากิจการของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพะเยา มีโครงสร้างคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการมีส่วนร่วมที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านสำหรับเกณฑ์การให้คะแนนการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษา มีดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมมาก
- 3 หมายถึงระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง
- 2 หมายถึงระดับการมีส่วนร่วมน้อย
- 1 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ข้อคำถาม	ระดับการมีส่วนร่วม				
	5	4	3	2	1
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ					
1.1 ท่านได้เข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาพัฒนากิจกรรม					
1.2 ท่านได้เข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอความต้องการของนักเรียน นักศึกษา					
1.3 ท่านได้ร่วมคิดและเสนอแนวทางการพัฒนา เพื่อแก้ไขและพัฒนา กิจกรรม					
1.4 ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอโครงการในการพัฒนากิจกรรม					
1.5 เมื่อมีการประชุมเสนอโครงการและแผนงานท่านได้เข้าประชุมอย่างน้อย เพียงใด					
1.6 วิทยาลัย ได้ให้ท่านตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด					
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน					
2.1 ท่านได้เข้าร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมที่ ทางวิทยาลัยกำหนดเพื่อนำไปดำเนินการในวิทยาลัยให้บรรลุตามเป้าหมาย					
2.2 ท่านมีส่วนร่วมในการจัดโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ของวิทยาลัย					
2.3 ท่านได้เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ของวิทยาลัย					
2.4 ท่านได้เป็นกรรมการในการดำเนินการตามโครงการและติดตามผลงาน					
2.5 ท่านได้มีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากรส่วนตัวให้กับวิทยาลัยเพื่อให้ โครงการบรรลุผล เช่น บริจาคเงิน สิ่งของ เป็นต้น					
2.6 ท่านได้มีส่วนร่วมประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การ ดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จ เช่น ชุมชนในท้องถิ่นและหน่วยงานต่าง ๆ					
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์					
3.1 ท่านได้รับประโยชน์จากการนำแผนการดำเนินงานไปปฏิบัติให้เกิดผล สำเร็จ					
3.2 ท่านได้รับการฝึกอบรมจากโครงการ ตามความต้องการเพื่อนำความรู้ และทักษะมาใช้ในการสร้างผลงานที่ดี					
3.3 ท่านได้รับการถ่ายทอดความรู้ เพื่อนำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วม กิจกรรมมาใช้ในการสร้างผลงานที่ดี					
3.4 การทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้ท่านมีสัมพันธภาพที่ดีกับ คณาจารย์และ นักเรียน นักศึกษาในวิทยาลัย					

ข้อคำถาม	ระดับการมีส่วนร่วม				
	5	4	3	2	1
3.5 ท่านได้ร่วมดำเนินการกิจกรรม ตามแผนงานโครงการของวิทยาลัย อย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำความรู้และทักษะมาใช้ในการสร้างผลงานที่ดี					
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล					
4.1 ท่านได้ติดตามผลการดำเนินงานของวิทยาลัยอยู่เสมอ					
4.2 ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของวิทยาลัย					
4.3 ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของวิทยาลัย และหากพบปัญหาท่านจะนำปัญหานั้นไปปรับปรุง					
4.4 ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ของวิทยาลัย					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

.....

.....

2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

.....

.....

3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

.....

.....

4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

1. ดร.ภาณุมาศ หมอสินธ์	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
2. ดร.ณัฐวิทย์ มุงเมือง	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนายุทธศาสตร์และความร่วมมือ
อาชีวศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 2
3. ดร.อินทิรา มุงเมือง	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล

นายบัญญัติ อินคำ

วัน เดือน ปีเกิด

30 พฤศจิกายน 2519

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

355 ม.11 ต. บ้านต้อม อ. เมือง จ. พะเยา 56000

ตำแหน่งหน้าที่ ปัจจุบัน

ครูชำนาญการ แผนกวิชาช่างยนต์

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

วิทยาลัยเทคนิคพะเยา ต. บ้านต้อม อ. เมือง จ.พะเยา

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2538 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเทคนิคพะเยา

พ.ศ. 2540 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคพะเยา

พ.ศ. 2542 ประกาศนียบัตรวิชาชีพครูเทคนิคชั้นสูง (ปทส.)

สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน